

Bryssel den 4 december 2023
(OR. en)

16345/23

Interinstitutionellt ärende:
2023/0053(COD)

TRANS 572
CODEC 2384

LÄGESRAPPORT

från:	Rådets generalsekretariat
till:	Delegationerna
Föreg. dok. nr:	15808/23
Komm. dok. nr:	6795/1/23 REV1 + ADD1 REV1
Ärende:	Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om körkort och om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2561 och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 samt om upphävande av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG och kommissionens förordning (EU) nr 383/2012 – Lägesrapport

För delegationerna bifogas, för kännedom, den text avseende ovannämnda förslag som rådet (transport, telekommunikation och energi) nådde en allmän riktlinje om vid mötet den 4 december 2023.

Förslag till

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS DIREKTIV

**om körkort och om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2561 och
Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1724 samt om upphävande av
Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/126/EG och kommissionens förordning (EU)
nr 383/2012
(text av betydelse för EES)**

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR ANTAGIT DETTA
DIREKTIV

med beaktande av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, särskilt artikel 91.1,

med beaktande av Europeiska kommissionens förslag,

efter översändande av utkastet till lagstiftningsakt till de nationella parlamenten,

med beaktande av Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs yttrande¹,

med beaktande av Regionkommitténs yttrande²,

i enlighet med det ordinarie lagstiftningsförfarandet, och

av följande skäl:

[OBS! Skälen kommer att anpassas i ett senare skede.]

¹ EUT C , , s. .

² EUT C , , s. .

Artikel 1

Innehåll och tillämpningsområde

1. I detta direktiv fastställs gemensamma regler om
 - a) modeller, standarder och kategorier för körkort,
 - b) utfärdande, giltighet, förnyelse och ömsesidigt erkännande av körkort,
 - c) vissa aspekter av utbyte, ersättning, återkallelse, begränsning, omhändertagande och ogiltigförklaring av körkort,
 - d) vissa aspekter som är tillämpliga på nya förare.
2. Detta direktiv ska inte tillämpas på motordrivna fordon på hjul eller band som har minst två axlar och vars huvudsakliga funktion är dragkraften, och som dessutom är särskilt konstruerade för att dra, skjuta, bära eller driva vissa redskap, maskiner eller släpvagnar vilka används i samband med jord- och skogsbruk och som endast sekundärt utnyttjas för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon som används för person- eller godstransport.

Artikel 2

Definitioner

I detta direktiv gäller följande definitioner:

1. *körkort*: en handling som styrker rätten att framföra motordrivna fordon och som anger på vilka villkor innehavaren är behörig att köra. Det kan vara i fysiskt eller digitalt format eller både och.

2. *fysiskt körkort*: körkort i fysisk form som utfärdats i enlighet med artikel 4.
3. *mobilt körkort*: körkort i digital form som utfärdats i enlighet med artikel 5.
4. *motordrivet fordon*: varje med motor försett fordon som av egen kraft kan framföras på väg och som inte är spårbundet.
5. *tvåhjuligt fordon*: fordon som avses i artikel 4.2 a i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013³.
6. *trehjuligt fordon*: fordon som avses i artikel 4.2 b i förordning (EU) nr 168/2013.
7. *lätt fyrhjuling*: fordon som avses i artikel 4.2 f i förordning (EU) nr 168/2013.
8. *motorcykel*: tvåhjuligt fordon med eller utan sidovagn som avses i artikel 4.2 c och d i förordning (EU) nr 168/2013.
9. *motordriven trehjuling*: fordon med tre symmetriskt placerade hjul som avses i artikel 4.2 e i förordning (EU) nr 168/2013.
10. *motorfordon*: motordrivet fordon som normalt är avsett för person- eller godstransport på väg eller för att på väg dra fordon avsedda för person- eller godstransport. Definitionen innefattar trådbussar, dvs. icke spårbundna fordon som är anslutna till en strömförande ledning.
11. *tung fyrhjuling*: fordon som avses i artikel 4.2 g i förordning (EU) nr 168/2013.

³ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 168/2013 av den 15 januari 2013 om godkännande av och marknadskontroll för två- och trehjuliga fordon och fyrhjulingar (EUT L 60, 2.3.2013, s. 52).

12. *kördiskvalifikation*: varje beslut som leder till att en motorfordonsförarens körkort eller rätt att framföra ett motordrivet fordon återkallas, ogiltigförklaras, begränsas eller omhändertas och som har blivit verkställbart. Beslutet kan utgöra en primär, sekundär eller kompletterande påföljd eller en säkerhetsåtgärd.
13. *campingbil*: fordon avsett för särskilda ändamål i kategori M enligt artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 och punkt 5.1 i bilaga I till förordning (EU) 2018/858, som är konstruerat för att inkludera boendemöjligheter som omfattar minst följande utrustning:
- Sittplatser och bord.
 - Sovplatser, även sådana som görs om från sittplatser.
 - Matlagningsmöjligheter.
 - Förvaringsmöjligheter.
- Denna utrustning ska vara ordentligt fastsatt i boendetrymmet. Bordet får dock vara konstruerat så att det enkelt kan flyttas.
14. *ambulans*: fordon i kategori M enligt artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 och punkt 5.3 i bilaga I till förordning (EU) 2018/858, som är avsett för transport av sjuka eller skadade personer och som har särskild utrustning för detta ändamål.

Artikel 3

Standardunionsspecifikationer för körkort och ömsesidigt erkännande

1. Medlemsstaterna ska säkerställa att deras nationella körkort utfärdas i enlighet med bestämmelserna i detta direktiv och överensstämmer med standardunionsspecifikationerna och andra kriterier i enlighet med
 - a) artikel 4 för fysiska körkort,
 - b) artikel 5 för mobila körkort.
2. Medlemsstaterna ska säkerställa att fysiska och mobila körkort som utfärdas till samma person är helt likvärdiga sinsemellan vad gäller de rättigheter och villkor enligt vilka den personen är behörig att framföra fordon och giltighetstiden.

3. Medlemsstaterna får inte som en förutsättning kräva innehav av ett fysiskt eller mobilt körkort av sökanden när de utfärdar, ersätter, förnyar eller byter ut ett körkort i det andra formatet. Detta påverkar inte hanteringen av befintliga körkort vid utbyte eller ersättning i enlighet med artikel 11.3 och 11.4.
4. Fem år efter antagandet av genomförandeakter i enlighet med artikel 5.7 ska medlemsstaterna säkerställa att endast mobila körkort utfärdas som standard. Fram till den dagen får medlemsstaterna besluta att utfärda mobila körkort.
5. Genom undantag från punkt 4 ska medlemsstaterna erbjuda möjligheten att ett fysiskt körkort utfärdas på sökandens begäran i stället för eller tillsammans med ett mobilt körkort.
6. Körkort som är utfärdade av medlemsstaterna ska erkännas ömsesidigt. Mobila körkort som utfärdats i enlighet med artikel 5 ska dock erkännas ömsesidigt efter det datum som anges i punkt 4.

[...]

Artikel 4

Fysiska körkort

1. Medlemsstaterna ska utfärda fysiska körkort på grundval av de standardunionsspecifikationer som anges i del A1 i bilaga I.
2. Medlemsstaterna ska vidta alla åtgärder som är nödvändiga för att förhindra att körkort förfalskas, inbegripet körkort som utfärdades före den 19 januari 2013. De ska underrätta kommissionen om detta.

Det fysiska körkortet ska göras säkert mot förfalskning med hjälp av standardunionsspecifikationerna i del A2 i bilaga I. Medlemsstaterna får införa ytterligare säkerhetsdetaljer.

3. Om innehavaren av ett giltigt fysiskt körkort utan administrativ giltighetstid bosätter sig permanent i en annan medlemsstat än den som utfärdade körkortet, får värdmedlemsstaten från och med två år efter den dag då innehavaren bosatte sig permanent på dess territorium tillämpa de administrativa giltighetstider som anges i artikel 10.2 genom att förnya körkortet.
4. Medlemsstaterna ska säkerställa att alla fysiska körkort som har utfärdats eller är gällande uppfyller alla krav i detta direktiv senast den 19 januari 2033.
5. Medlemsstaterna får besluta att införa ett lagringsmedium (ett mikrochip) som en del av det fysiska körkortet. Om en medlemsstat beslutar att införa ett mikrochip som en del av sitt fysiska körkort får den, om det föreskrivs i dess nationella lagstiftning om körkort, också besluta att lagra fler uppgifter på mikrochipet än vad som anges i del D i bilaga I.

När medlemsstaterna föreskriver att ett mikrochip ska ingå i det fysiska körkortet ska de tillämpa de tekniska kraven i del B i bilaga I. Medlemsstaterna får införa ytterligare säkerhetsdetaljer.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om eventuella beslut om att införa ett mikrochip på det fysiska körkortet, eller om eventuella ändringar av ett sådant beslut, inom tre månader efter att beslutet fattats. Medlemsstater som redan har infört ett mikrochip på sina fysiska körkort ska underrätta kommissionen om detta inom tre månader från den dag då detta direktiv träder i kraft.

6. Medlemsstaterna får besluta att gravera in en QR-kod, i stället för eller tillsammans med mikrochipet, på det utrymme på de fysiska körkortet som är reserverat för mikrochipet. QR-koden ska göra det möjligt att kontrollera att informationen på det fysiska körkortet är äkta.

7. Medlemsstaterna ska säkerställa att de personuppgifter som krävs för att kontrollera informationen på det fysiska körkortet inte lagras av kontrollanten, såvida inte lagringen är tillåten enligt unionsrätten eller nationell rätt, och att körkortets utfärdande myndighet inte underrättas om kontrollprocessen.

Kommissionen ska anta genomförandeakter med närmare bestämmelser om de driftskompatibilitetsegenskaper och säkerhetsåtgärder som QR-koder på fysiska körkort ska överensstämma med. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om alla åtgärder som rör införande av en QR-kod på körkort, eller om eventuella ändringar av sådana åtgärder, inom tre månader efter antagandet.

8. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 om ändring av delarna A, B och D i bilaga I när det krävs för att ta hänsyn till den tekniska, operativa och vetenskapliga utvecklingen.

Artikel 5

Mobila körkort

1. Medlemsstaterna ska utfärda mobila körkort på grundval av de standardunionsspecifikationer som anges i del C i bilaga I.
2. Utan att det påverkar tillämpningen av nationella bestämmelser enligt vilka en avgift ska betalas för utfärdande av ett körkort, ska medlemsstaterna säkerställa att personer som innehar ett mobilt körkort som har utfärdats av dem har kostnadsfri elektronisk tillgång till det mobila körkortet.

Mobila körkort ska utfärdas till europeiska e-identitetsplånböcker som elektroniska intyg på attribut i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 910/2014⁴.

3. [...] Medlemsstaterna ska säkerställa att de mobila körkortet inte innehåller fler uppgifter än vad som avses i del D i bilaga I och att inga andra personuppgifter än de som krävs för att kontrollera innehavarens körrättigheter behandlas för detta ändamål.
4. [...] Medlemsstaterna ska säkerställa att de personuppgifter som krävs för att kontrollera körrättigheterna för det mobila körkortets innehavare inte lagras av kontrollanten, såvida inte lagringen är tillåten enligt unionsrätten eller nationell rätt.
5. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om en förteckning över utfärdare av mobila körkort och hålla denna förteckning uppdaterad. Kommissionen ska göra dessa förteckningar tillgängliga för allmänheten genom en säker kanal och i en elektroniskt undertecknad eller förseglad form som lämpar sig för automatiserad behandling.
6. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 om ändring av del C i bilaga I när det krävs för att ta hänsyn till den tekniska, operativa och vetenskapliga utvecklingen.
7. Senast den [dagen för ikraftträdande + 18 månader] ska kommissionen anta genomförandeakter med närmare bestämmelser om visuellt utseende, driftskompatibilitet, standarder för uppdatering av uppgifter och angivanden, säkerhet och organisatoriska arrangemang för behandling och skydd av personuppgifter, kontroll samt tekniska standarder och säkerhetsstandarder för utbyte av mobila körkort, inbegripet kontrollfunktioner och gränssnittet med nationella system. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

⁴ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 910/2014 av den 23 juli 2014 om elektronisk identifiering och betrodda tjänster för elektroniska transaktioner på den inre marknaden (EUT L 257, 28.8.2014, s. 73).

Artikel 6

Kategorier av körkort

1. Körkortet ska ge behörighet att framföra motordrivna fordon i följande kategorier:

a) Mopeder

Kategori AM:

- Tvåhjuliga fordon eller trehjuliga fordon med en högsta konstruktionshastighet på högst 45 km/h (utom sådana som är konstruerade för en högsta hastighet av högst 25 km/h).
- Lätta fyrhjulingar.

b) Motorcyklar och motordrivna trehjulingar:

i) Kategori A1:

- Motorcyklar vars motor har en cylindervolym på högst 125 kubikcentimeter, en effekt av högst 11 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg.
- Motordrivna trehjulingar med en effekt av högst 15 kW.

ii) Kategori A2:

Motorcyklar med effekt på högst 35 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg och som inte hänför sig till ett fordon med effekt på mer än 70 kW.

iii) Kategori A:

- Motorcyklar
- Motordrivna trehjulingar med en effekt av mer än 15 kW.

Till motorfordon i de kategorier som avses i leden a och b får en släpvagn kopplas med en tillåten totalvikt som inte överstiger hälften av dragfordonets tomvikt. Medlemsstaterna får tillämpa ytterligare villkor för de körkort som de har utfärdat, med beaktande av trafiksäkerheten.

c) Motorfordon:

i) Kategori B1:

- Tunga fyrhjulingar.

Kategori B1 ska inte vara obligatorisk. I medlemsstater som inte inför denna kategori ska ett B-körkort krävas för att få köra sådana fordon. Dessa medlemsstater får vägra att byta ut ett körkort när det gäller kategori B1.

Medlemsstaterna får också besluta att, för körning på deras territorium, införa denna kategori uteslutande för sådana fordon som avses i artikel 9.4 första stycket c, på de villkor som anges däri och förutsatt att föraren är under 21 år vid tidpunkten för utfärdandet av körkortet för den kategorin, att giltighetstiden för körkortet för den kategorin löper ut då innehavaren fyller 21 år och att körkortet inte kan förnyas för den kategorin. Om en medlemsstat beslutar att göra det, ska detta markeras på körkortet med unionskod 60.03.

ii) Kategori B:

- Motorfordon med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren.
- Till motorfordon i denna kategori får ett sådant släpfordon i kategori O1 som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 kopplas.

Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen får ett motorfordon i denna kategori kopplas samman med ett sådant släpfordon i kategori O2 som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 eller vara en campingbil med en totalvikt som överstiger 3 500 kg, förutsatt att fordonskombinationens eller campingbilens tillåtna totalvikt inte överstiger 4 250 kg. Om fordonskombinationens eller campingbilens vikt överstiger 3 500 kg ska medlemsstaterna, i enlighet med bestämmelserna i bilaga V, kräva att **den** bara får köras efter

- avslutad utbildning, eller
- godkänt körprov.

Medlemsstaterna får också ställa krav på både sådan utbildning och godkänt körprov.

På samma villkor, och utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, får motorfordon i denna kategori bestå av en ambulans med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 4 250 kg.

Medlemsstaterna ska med hjälp av tillämplig unionskod enligt del E i bilaga I på körkortet ange att en sådan fordonskombination, campingbil eller ambulans får köras.

iii) Kategori BE:

- Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och ett släpfordon i kategori O2 enligt artikel 4 i förordning (EU) 2015/858.

iv) Kategori C1:

- Motorfordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men inte 7 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren.
- Till motorfordon i denna kategori får ett sådant släpfordon i kategori O1 som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 kopplas.

v) Kategori C1E:

- Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C1 och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg under förutsättning att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg.
- Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori B och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt på över 3 500 kg, under förutsättning att fordonskombinationens tillåtna totalvikt inte överstiger 12 000 kg.

vi) Kategori C:

- Motorfordon som inte ingår i kategorierna D1 eller D med en tillåten totalvikt över 3 500 kg och som är konstruerade och tillverkade för att ta högst åtta passagerare utöver föraren.
- Till motorfordon i denna kategori får ett sådant släpfordon i kategori O1 som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 kopplas.

vii) Kategori CE:

- Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna om typgodkännande för de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori C och en släp- eller påhängsvagn med en tillåten totalvikt över 750 kg.

viii) Kategori D1:

- Motorfordon som är konstruerade och tillverkade för att ta minst 8 och högst 16 passagerare utöver föraren, och med en största längd av 8 meter.
- Till motorfordon i denna kategori får ett sådant släpfordon i kategori O1 som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 kopplas.

ix) Kategori D1E:

- Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D1 och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

x) Kategori D:

- Motorfordon konstruerade och tillverkade för att ta fler än åtta passagerare utöver föraren. Till ett motorfordon som får föras med D-körkort får ett sådant släpfordon i kategori O1 som avses i artikel 4 i förordning (EU) 2018/858 kopplas.

xi) Kategori DE:

- Utan att det påverkar tillämpningen av bestämmelserna i reglerna för typgodkännande av de berörda fordonen, fordonskombinationer som består av ett dragfordon i kategori D och en släpvagn med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg.

2. Med förhandsgodkännande av kommissionen, som ska bedöma den föreslagna åtgärdens inverkan på trafiksäkerheten, får medlemsstaterna från tillämpningen av denna artikel undanta vissa specifika typer av motordrivna fordon, inbegripet specialfordon för personer med funktionshinder.

Medlemsstaterna får besluta att detta direktiv inte ska tillämpas på fordon som används av försvarsmakten och civilförsvaret eller som står under deras kontroll. De ska underrätta kommissionen om detta.

Artikel 7

Minimiåldrar

1. Minimiåldern för utfärdande av körkort ska vara följande:
 - a) 16 år för kategorierna AM, A1 och B1.
 - b) 18 år för kategorierna A2, B, BE, C1 och C1E.
 - c) Vad gäller kategori A:
 - i) 20 år för motorcyklar. För behörighet att framföra motorcyklar i denna kategori krävs dock minst två års erfarenhet som förare av motorcyklar med körkort för kategori A2. Kravet på två års erfarenhet får dock åsidosättas om sökanden har fyllt 24 år.
 - ii) 21 år för motordrivna trehjulingar med en effekt på mer än 15 kW.
 - d) 21 år för kategorierna C, CE, D1 och D1E.
 - e) 24 år för kategorierna D och DE.
2. Medlemsstaterna får höja eller sänka minimiåldern för utfärdande av körkort enligt följande:
 - a) För kategori AM ned till 14 år eller upp till 18 år.

- b) För kategori B1 upp till 18 år.
 - c) För kategori A1 upp till 18 år, förutsatt att båda följande villkor är uppfyllda:
 - i) Om det är två års skillnad mellan minimiåldern för kategori A1 och minimiåldern för kategori A2.
 - ii) Om en minimiperiod om två års erfarenhet av motorcyklar i kategori A2 krävs innan tillstånd att köra motorcyklar av kategori A kan beviljas, så som anges i punkt 1 c i).
 - d) För kategorierna B och BE ned till 17 år.
3. Medlemsstaterna får sänka minimiåldern för kategori C till 18 år och för kategori D till 21 år när det gäller
- a) fordon som används av räddningstjänsten och ordningsmakten,
 - b) fordon som provas på väg i syfte att göra reparationer eller underhåll.
4. Körkort som utfärdats i enlighet med punkterna 2 och 3 ska endast vara giltiga på den utfärdande medlemsstatens territorium till dess att körkortshavaren har nått den minimiålder som anges i punkt 1.
- Medlemsstaterna får erkänna giltigheten på sitt territorium av körkort som utfärdats till förare under den minimiålder som anges i punkt 1.
5. Genom undantag från punkt 1 d och e i denna artikel ska minimiåldern för utfärdande av körkort, om sökanden innehar ett yrkeskompetensbevis enligt artikel 6 i direktiv (EU) 2022/2561, vara följande:
- a) För kategorierna C och CE de minimiåldrar som anges i artikel 5.2 a i) i direktiv (EU) 2022/2561.

- b) För kategorierna D1 och D1E den minimiålder som anges i artikel 5.3 a i) andra stycket i det direktivet.
- c) För kategorierna D och DE de minimiåldrar som anges i artikel 5.3 a i) första stycket, artikel 5.3 a ii) första stycket och artikel 5.3 b i det direktivet.

Om en medlemsstat i enlighet med artikel 5.3 a i) andra stycket eller artikel 5.3 a ii) andra stycket i direktiv (EU) 2022/2561 tillåter körning på dess territorium från en lägre ålder, ska körkortet endast vara giltigt på den utfärdande medlemsstatens territorium till dess att körkortinnehavaren har nått den relevanta minimiålder som avses i första stycket i denna punkt och innehar ett yrkeskompetensbevis.

Artikel 8

Villkor och begränsningar

1. Medlemsstaterna ska märka körkort som har utfärdats till en person som omfattas av ett eller flera villkor enligt vilka han eller hon har rätt att framföra fordon. För detta ändamål ska medlemsstaterna använda motsvarande unionskoder enligt del E i bilaga I. De får också använda nationella koder för villkor som inte ingår i del E i bilaga I.

Om körkortet till följd av fysisk funktionsnedsättning endast gäller för vissa typer av fordon eller för fordon som är anpassade för att kompensera för sådan funktionsnedsättning, ska det körprov som föreskrivs i artikel 10.1 avläggas i ett sådant fordon.

2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 om ändring av del E i bilaga I när det krävs för att ta hänsyn till den tekniska, operativa och vetenskapliga utvecklingen.

Artikel 9

Behörighetsordning och överensstämmelse mellan kategorier

1. Körkort för kategorierna BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D och DE får endast utfärdas för den som redan har körkort i kategori B.
2. I fråga om körkortens giltighet gäller följande:
 - a) Körkort för kategorierna C1E, CE, D1E, eller DE gäller även för fordonskombinationer i kategori BE.
 - b) Körkort för kategori CE gäller även för kategori DE om innehavaren har behörighet att framföra fordon i kategori D.
 - c) Körkort för kategori C1E eller CE gäller även för kategori D1E om innehavaren har behörighet att framföra fordon i kategori D1.
 - c1) Körkort för kategorierna CE och DE gäller även för kategorierna C och C1 respektive D och D1.
 - d) Körkort för kategorierna CE och DE gäller även för fordonskombinationer i kategori C1E respektive D1E.
 - d1) Körkort för kategorierna C1E och D1E gäller även för kategorierna C1 respektive D1.
 - e) Körkort för samtliga kategorier ska ge behörighet att framföra fordon i kategori AM. När det gäller körkort som är utfärdade inom dess territorium får en medlemsstat dock begränsa överensstämmelsen för kategori AM till kategorierna A1, A2 och A om denna medlemsstat inför ett körprov som ett villkor för att erhålla behörighet för kategori AM.
 - f) Körkort för kategori A2 gäller även för kategori A1.

- g) Körkort för kategori A, B, C eller D gäller även för kategorierna A1 och A2, B1, C1 respektive D1.
- h) Två år efter att ett körkort för kategori B utfärdats för första gången ska det vara giltigt för framförande av sådana fordon som drivs med alternativa bränslen enligt artikel 2 i rådets direktiv 96/53/EG⁵ med en tillåten totalvikt på över 3 500 kg men högst 4 250 kg utan släpvagn.

3. För körning inom eget territorium får medlemsstaterna dessutom tillåta följande:

- a) för motordrivna trehjulingar med en effekt som överstiger 15 kW är åldersgränsen 21 år.
- b) Körkort för kategori B ger behörighet att framföra motorcykel enligt kategori A1.

Överensstämmelserna enligt första stycket ska erkännas ömsesidigt av de medlemsstater som beviljat dem.

Medlemsstaterna får på körkortet ange att innehavaren är behörig att framföra fordon enligt första stycket endast med hjälp av de tillämpliga unionskoderna i del E i bilaga I.

Medlemsstaterna ska utan dröjsmål underrätta kommissionen om de överensstämmelser som avses i första stycket och som beviljas på deras territorium, inbegripet nationella koder som kan ha använts före detta direktivs ikraftträdande. Kommissionen ska göra denna information tillgänglig för medlemsstaterna i syfte att underlätta tillämpningen av denna punkt.

⁵ Rådets direktiv 96/53/EG av den 25 juli 1996 om största tillåtna dimensioner i nationell och internationell trafik och högsta tillåtna vikter i internationell trafik för vissa vägfordon som framförs inom gemenskapen (EGT L 235, 17.9.1996, s. 59).

4. Medlemsstaterna får på sitt territorium tillåta att följande kategorier av fordon körs:
- a) Fordon i kategori D1 med en tillåten totalvikt som inte överstiger 3 500 kg, exklusive all specialutrustning avsedd för transport av personer med funktionshinder, framförda av förare över 21 års ålder med körkort för kategori B minst två år efter att körkortet utfärdades för första gången och förutsatt att fordonen används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande och att föraren utan ersättning bidrar med sina tjänster.
 - b) Fordon med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg som framförs av förare över 21 års ålder med körkort för kategori B minst två år efter att körkortet utfärdades för första gången, förutsatt att samtliga följande villkor är uppfyllda:
 - i) Fordonen är avsedda att användas endast för undervisning eller rekreation när de står stilla.
 - ii) Fordonen används i samhällsnyttig verksamhet av organisationer som inte är affärsdrivande.
 - iii) Fordonen har ändrats så att de inte kan användas vare sig för transport av fler än nio personer eller för transport av andra varor än de som är absolut nödvändiga för ändamålet.
 - c) Fordon i kategori B med en tillåten totalvikt som inte överstiger 2 500 kg och en högsta hastighet som är tekniskt begränsad till 45 km/h framförda av förare som innehar körkort för kategori B1 som utfärdats på de villkor som anges i artikel 6.1 c i) andra stycket.

Medlemsstaterna får på körkortet ange att innehavaren är behörig att framföra fordon enligt första stycket a och b endast med hjälp av de tillämpliga nationella koderna.

Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om alla godkännanden de medger i enlighet med denna punkt.

Artikel 10

Utfärdande, giltighet och förnyelse

1. Körkort får endast utfärdas till sökande som uppfyller följande villkor:

- a) De har godkänts i ett körprov och ett kunskapsprov samt uppfyller de lägsta fysiska och psykiska kraven på lämplighet som förare i enlighet med bilagorna II och III.
- b) För kategori AM att de har godkänts enbart i ett kunskapsprov. Medlemsstaterna får kräva att sökande ska ha godkänts i ett körprov och tillämpa bestämmelserna i artikel 10a för denna kategori.

För tre- och fyrhjulingar inom denna kategori får medlemsstaterna införa ett särskilt körprov. För differentiering av fordon inom kategori AM får en nationell kod införas i körkortet.

- c) För kategori A2 eller kategori A, och under förutsättning att de har minst två års erfarenhet av en motorcykel i kategori A1 respektive kategori A2, antingen
 - i) endast klarat ett körprov, eller
 - ii) genomgått en utbildning i enlighet med bilaga VI.
- d) De har genomfört en utbildning eller fått godkänt resultat på ett körprov, eller genomgått en utbildning och fått godkänt resultat på ett körprov i enlighet med bilaga V när det gäller kategori B för att köra en fordonskombination, campingbil eller ambulans enligt artikel 6.1 c ii) tredje och femte styckena.
- e) De har permanent bosättningsort inom den medlemsstat som utfärdar körkortet eller kan intyga att de vid den tidpunkt då de lämnar in sin ansökan har studerat där under åtminstone de sex föregående månaderna.

2. Den administrativa giltighetstiden för körkort som utfärdats av medlemsstaterna ska vara följande:

- a) Femton år för kategorierna AM, A1, A2, A, B, B1 och BE. Medlemsstaterna får förkorta denna giltighetstid till tio år om körkortet också kan användas som personlig identitetshandling enligt deras nationella lagstiftning.
- b) Fem år för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E.

Förnyelse av ett körkort får automatiskt medföra en ny administrativ giltighetstid för en annan kategori eller andra kategorier som körkortshavaren har behörighet för, i den utsträckning som detta överensstämmer med villkoren i detta direktiv.

Att körkortet är försett med ett mikrochip eller en QR-kod enligt artikel 4.5 respektive artikel 4.6 ska inte utgöra en förutsättning för körkortets giltighet. Att ett mikrochip eller en QR-kod har försvunnit, inte kan läsas eller på annat sätt har skadats ska inte påverka körkortets giltighet.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstiden för körkort som utfärdas till nya förare för alla kategorier för att tillämpa särskilda åtgärder på sådana förare i syfte att förbättra deras trafiksäkerhet.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstiden i enlighet med artikel 6.1 c i) andra stycket.

Medlemsstaterna får begränsa den administrativa giltighetstiden för individuella körkort av alla kategorier, om det anses nödvändigt att tillämpa tätare läkarundersökningar eller andra särskilda åtgärder, exempelvis begränsningar för den som begår trafiköverträdelser.

Medlemsstaterna får förkorta den administrativa giltighetstid som anges i första stycket leden a och b för körkort för innehavare bosatta på deras territorium som uppnått åtminstone 65 års ålder i syfte att införa krav på tätare läkarundersökningar, medicinska självbedömningar eller andra särskilda åtgärder, inbegripet repetitionskurser. Denna förkortade administrativa giltighetstid får endast tillämpas vid förnyelse av körkort.

Medlemsstaterna får förkorta den administrativa giltighetstid som anges i denna punkt för körkort för personer som har beviljats tillfälligt uppehållstillstånd eller som åtnjuter tillfälligt skydd eller tillräckligt skydd enligt nationell lagstiftning på deras territorium. [...]

3. För förnyelse av körkort vid den administrativa giltighetstidens utgång ska följande villkor båda vara uppfyllda:
 - a) De lägsta krav på fysisk och psykisk lämplighet som förare enligt bilaga III fortsätter att vara uppfyllda.
 - b) Permanent bosättning på territoriet i den medlemsstat som utfärdar körkortet eller bestyrkande av att sökanden har studerat där under åtminstone de sex föregående månaderna vid tidpunkten för ansökan.
4. [...]
5. Utan att det påverkar tillämpningen av nationell straffrätt och nationella ordningsbestämmelser får medlemsstaterna för utfärdande av körkort tillämpa bestämmelser i sin nationella lagstiftning som rör andra förhållanden än de som avses i detta direktiv. De ska underrätta kommissionen om detta.
6. [...]
7. Ingen person får inneha mer än ett körkort. Ett mobilt körkort kan visas i flera olika mobila enheter. [...]

En medlemsstat ska vägra att utfärda ett körkort om det har fastställts att sökanden redan har ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat.

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för tillämpningen av det föregående stycket. Nödvändiga åtgärder när det gäller utfärdande, ersättning, förnyande eller utbyte av ett körkort ska vara att kontrollera med andra medlemsstater att sökanden inte redan har ett annat körkort, om det finns rimlig anledning att misstänka detta. För detta ändamål ska medlemsstaterna använda det nätverk för EU-körkort som avses i artikel 19.

Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 3.6 ska den medlemsstat som utfärdar ett körkort med vederbörlig noggrannhet försäkra sig om att den som ansöker om körkort uppfyller kraven i punkt 1 i den här artikeln och tillämpa sina nationella bestämmelser om upphävande eller återkallelse av körkortet eller av rätten att köra om det kan fastställas att ett körkort har utfärdats utan att dessa krav var uppfyllda.

8. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 om ändring av bilagorna II, III, V och VI när det krävs för att ta hänsyn till den tekniska, operativa och vetenskapliga utvecklingen.

Artikel 10a

Uppfyllande av minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet

1. Innan ett körkort utfärdas till dem för första gången ska de personer som ansöker om körkort genomgå en läkarundersökning i enlighet med minimikraven i fråga om fysisk och psykisk lämplighet; denna undersökning ska omfatta alla de medicinska tillstånd som anges i bilaga III. Detta gäller endast för utfärdande av körkort i kategori AM om medlemsstaterna kräver detta i enlighet med artikel 10.1 b. En läkarundersökning krävs vid ansökan om körkort för kategori C, CE, C1, C1E, D, D1, DE eller D1E, oavsett om en läkarundersökning har genomförts för en annan kategori.
2. Innan ett körkort förnyas ska innehavarna genomgå en läkarundersökning som omfattar alla de medicinska tillstånd som anges i bilaga III. Detta gäller endast för förnyelse av körkort i kategori AM om medlemsstaterna kräver detta i enlighet med artikel 10.1 b.
3. För kategorierna AM, A, A1, A2, B, B1 och BE får medlemsstaterna, genom undantag från punkterna 1 och 2, och i den mån inte annat föreskrivs i bilaga III, i stället för att kräva en läkarundersökning
 - a) kräva att sökanden eller innehavaren fyller i ett formulär för självbedömning som omfattar alla de medicinska tillstånd som anges i bilaga III när ett körkort utfärdas eller förnyas, eller

- b) inrätta en nationell mekanism för att säkerställa att åtgärder vidtas vid betydande förändringar av den fysiska eller psykiska lämpligheten så att de minimikrav i fråga om fysisk och psykisk lämplighet som anges i bilaga III uppfylls, efter det att körkortet har utfärdats till sökanden efter en läkarundersökning eller en självbedömning.

En medlemsstat får tillämpa en av eller båda dessa alternativa åtgärder.

4. Medlemsstaterna får fastställa konsekvenserna vid bristande efterlevnad av kravet på att fylla i en självbedömning eller vid medvetet tillhandahållande av felaktig eller ofullständig information i självbedömningen.
5. Medlemsstaterna får organisera den alternativa åtgärden enligt punkt 3 b på ett sådant sätt att den möjliggör övervakning av lämpligheten att köra ett fordon under förnyelseperioder.
6. Om det på grundval av uppgifter som erhållits genom de olika alternativa åtgärder som anges i punkt 3 framkommer att sökanden eller innehavaren sannolikt har ett eller flera av de medicinska tillstånd som anges i bilaga III, ska medlemsstaterna säkerställa att sökanden eller innehavaren genomgår en läkarundersökning innan han eller hon erhåller eller förnyar ett körkort.

Artikel 10b

Förlängning av giltighetstiden i händelse av en kris

1. I händelse av en kris får medlemsstaterna förlänga den administrativa giltighetstiden med högst sex månader för körkort som annars skulle ha löpt ut. Förlängningen får utökas om krisen kvarstår.
2. Varje sådan förlängning ska vara vederbörligen motiverad och omedelbart anmälas till kommissionen. Kommissionen ska omedelbart offentliggöra dessa uppgifter i *Europeiska unionens officiella tidning*. Medlemsstaterna ska erkänna giltigheten för körkort vars administrativa giltighetstid har förlängts enligt denna artikel.

3. Om en kris påverkar flera medlemsstater får kommissionen anta genomförandeakter för att förlänga den administrativa giltighetstiden för alla eller vissa kategorier av körkort som annars skulle ha löpt ut. Förlängningen får inte överstiga sex månader och får utökas om krisen kvarstår. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.3.
4. Om en medlemsstat inte påverkas, och sannolikt inte kommer att påverkas, av svårigheter som gjort det praktiskt omöjligt att förnya körkort till följd av en sådan kris som avses i punkt 3, eller har vidtagit lämpliga nationella åtgärder för att mildra krisens effekter, får den medlemsstaten besluta att inte tillämpa den förlängning som införts genom den genomförandeakt som avses i punkt 3, efter att först ha underrättat kommissionen. Kommissionen ska underrätta de övriga medlemsstaterna om detta och offentliggöra ett tillkännagivande i *Europeiska unionens officiella tidning*.
5. I denna artikel avses med kris en exceptionell, oväntad och plötslig naturlig eller människoskapad händelse av extraordinär karaktär och omfattning som äger rum i eller utanför unionen, med betydande direkta eller indirekta konsekvenser för vägtransportområdet och som också hindrar eller avsevärt försämrar möjligheten för körkortsinnehavare eller relevanta nationella myndigheter att genomföra de förfaranden som krävs för att förnya körkort.

Artikel 11

Utbyte och ersättning av körkort som utfärdats av medlemsstaterna

1. Om innehavaren av ett giltigt körkort utfärdat av en medlemsstat har förlagt sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat, får han eller hon begära att få körkortet utbytt mot ett likvärdigt körkort. Den medlemsstat som verkställer utbytet ska kontrollera för vilken kategori det inlämnade körkortet fortfarande är giltigt.

2. Om inte annat följer av tillämpningen av territorialprincipen i straffrätt och ordningsbestämmelser får den medlemsstat där körkortsinnehavaren har sin permanenta boplatssort tillämpa sina nationella bestämmelser om begränsning, omhändertagande, återkallelse och ogiltigförklaring av innehavarens rätt att framföra fordon om körkortet utfärdats av en annan medlemsstat, och vid behov byta ut körkortet i detta syfte.
3. Den medlemsstat som verkställer utbytet av ett fysiskt körkort ska återlämna det gamla körkortet till myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet och ange skälen för detta.

Den medlemsstat som verkställer utbytet av ett mobilt körkort ska underrätta myndigheterna i den medlemsstat som har utfärdat körkortet och ange skälen för detta; den senare ska säkerställa att det föregående mobila körkortet inte längre kan visas på den mobila enhet som innehavaren använder för detta ändamål. Medlemsstaterna ska använda det nätverk för EU-körkort som avses i artikel 19.1 för kommunikationsändamål.

4. Vid skada på eller förlust eller stöld av ett fysiskt körkort eller bedräglig användning av ett fysiskt eller mobilt körkort får endast de behöriga myndigheterna i den medlemsstat där innehavaren har sin permanenta boplatssort utfärda ett ersättningskörkort. Dessa myndigheter ska utfärda ersättningskörkortet på grundval av de uppgifter de har tillgängliga eller då så är lämpligt på grundval av ett intyg från de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som utfärdade det ursprungliga körkortet. Om ett körkort har ersatts av en annan medlemsstat än den som utfärdade det och det ersatta körkortet fortfarande innehas av eller kan visas av innehavaren, ska de förfaranden som anges i punkt 3 tillämpas.

Artikel 12

Utbyte av körkort som utfärdats av tredjeländer

1. Om en medlemsstat föreskriver utbyte av körkort som utfärdats av ett tredjeland till en innehavare som har bosatt sig permanent på dess territorium, ska den medlemsstaten byta ut körkortet i enlighet med bestämmelserna i denna artikel.

2. Om en medlemsstat byter ut ett körkort som har utfärdats av ett tredjeland som inte har varit föremål för ett sådant genomförandebeslut som avses i punkt 7, ska utbytet anges på det körkort som utfärdats av den medlemsstaten med hjälp av den relevanta koden i del E i bilaga I, liksom eventuell senare förnyelse eller ersättning. Om innehavaren av ett körkort som har utfärdats på detta sätt förlägger sin permanenta bosättningsort till en annan medlemsstat behöver denna senare medlemsstat inte tillämpa principen om ömsesidigt erkännande i artikel 3.6.

Medlemsstaterna ska vid sådana utbyten tillämpa bestämmelserna i sin nationella lagstiftning i enlighet med villkoren i denna punkt.

3. Om körkortet har utfärdats i en kategori och av ett tredjeland som varit föremål för ett sådant genomförandebeslut som avses i punkt 7, ska utbytet anges på det körkort som utfärdats av den berörda medlemsstaten med hjälp av den relevanta koden i del E i bilaga I. I sådana fall ska medlemsstaterna byta ut körkortet i enlighet med de villkor som anges i det relevanta genomförandebeslutet.
4. Om ett körkort som utfärdats av en medlemsstat har bytts ut mot ett körkort som utfärdats av ett tredjeland, får medlemsstaterna inte kräva att några ytterligare villkor är uppfyllda utöver dem som anges i artikel 10.3 a, eller ange ytterligare uppgifter för utbyte av detta körkort mot ett körkort som utfärdats av dem, med avseende på kategorierna i det ursprungliga körkortet.

I den situation som avses i första stycket ska, om en sökande begär att få byta ut ett körkort som även är giltigt för kategorier för vilka han eller hon har förvärvat rätten att framföra fordon i ett tredjeland, följande regler gälla:

- a) Om körkortet har utfärdats i en kategori och av ett tredjeland som varit föremål för ett sådant genomförandebeslut som avses i punkt 7, ska punkt 3 tillämpas.
- b) I avsaknad av ett sådant genomförandebeslut ska punkt 2 tillämpas.

5. Sådana utbyten som avses i punkterna 2, 3 och 4 ska endast genomföras om det körkort som utfärdats av tredjelandet har återlämnats till de behöriga myndigheterna i den medlemsstat som genomför utbytet.
6. Kommissionen får fastställa att ett tredjeland har en ram för vägtransporter som helt eller delvis garanterar en trafiksäkerhetsnivå som är jämförbar med unionens, vilket gör det möjligt att byta ut körkort som utfärdats av detta tredjeland i enlighet med punkt 3, vid behov efter att vissa på förhand fastställda villkor har uppfyllts.

När kommissionen fastställer ett sådant tredjeland får den bedöma tredjelandets ram för vägtransporter i samarbete med medlemsstaterna. Kommissionen ska ge medlemsstaterna minst sex månader för att yttra sig om den ram för vägtransporter som finns i det aktuella tredjelandet. Kommissionen ska genomföra bedömningen så snart den har tagit emot yttranden från alla medlemsstater eller när tidsfristen för att sända yttrandena har löpt ut, beroende på vilket som inträffar först.

Vid bedömningen av den ram för vägtransporter som finns i ett tredjeland ska kommissionen beakta åtminstone följande faktorer:

- a) Gällande körkortskrav, såsom klassificering av körkortskategorier, krav på minimiålder, krav på och villkor för utbildning och körprov samt medicinska normer för utfärdande av körkortet.
- b) Huruvida tredjelandet utfärdar mobila körkort, och om så är fallet tillämpliga tekniska och strukturella uppgifter för driften av systemet.
- c) I vilken utsträckning det finns förfalskade körkort i omlopp och vilka åtgärder som vidtas för att förhindra förfalskning av och korruption i fråga om körkort.
- d) Den administrativa giltighetstiden för körkort som utfärdats av tredjelandet.
- e) Trafikförhållandena i tredjelandet och deras jämförbarhet med trafikförhållandena på unionens vägnät.

- f) Tredjelandets trafiksäkerhet.
- g) Tredjelandets praxis när det gäller att byta ut EU-körkort.

7. Kommissionen får, efter att ha gjort den bedömning som avses i punkt 6 och genom genomförandebeslut, besluta att ett tredjeland har en ram för vägtransporter som helt eller delvis garanterar en trafiksäkerhetsnivå som är jämförbar med den i unionen för utbyte av körkort som utfärdats av det tredjelandet i enlighet med punkt 3.

Genomförandebeslutet ska innehålla åtminstone följande:

- a) Körkortskategorier enligt artikel 6 för vilka ett utbyte får genomföras i enlighet med punkt 3.
- b) Datum för utfärdande av körkort från tredje land från vilka ett utbyte får genomföras i enlighet med punkt 3.
- c) Alla allmänna villkor som ska vara uppfyllda för kontroll av äktheten hos den officiella handling som ska utbytas.
- d) Alla allmänna villkor som sökanden måste uppfylla för att styrka att de medicinska kraven i bilaga III är uppfyllda före utbytet.

Om sökandens körkort inte gör det möjligt att uppfylla kraven i andra stycket a eller b i denna punkt, får medlemsstaterna besluta att byta ut körkortet i enlighet med punkt 2. Om sökanden inte kan uppfylla kraven i andra stycket c eller d i denna punkt ska medlemsstaterna vägra att byta ut körkortet. Alla ytterligare villkor som kan ingå i genomförandebeslutet ska föreskriva antingen tillämpligheten av medlemsstatens nationella bestämmelser i enlighet med punkt 2 eller vägran att byta ut körkortet, om sökanden inte uppfyller dessa villkor.

Genomförandebesluten ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.

8. I det genomförandebeslut som avses i punkt 7 ska det föreskrivas att kommissionen, i samarbete med medlemsstaterna, regelbundet, och minst vart fjärde år, ska se över trafiksäkerhetssituationen och de andra faktorer som anges i punkt 6 i det berörda tredjelandet. Beroende på hur översynen utfaller ska kommissionen i den utsträckning det är nödvändigt bibehålla, ändra eller tillfälligt eller permanent upphäva det genomförandebeslut som avses i punkt 7.
9. Kommissionen ska i *Europeiska unionens officiella tidning* och på sin webbplats offentliggöra en förteckning över de tredjeländer som har varit föremål för ett genomförandebeslut i enlighet med punkt 7 och även offentliggöra alla relevanta ändringar som gjorts i enlighet med punkt 8.
10. Kommissionen ska inrätta ett kunskapsnätverk för att sammanställa, bearbeta och sprida kunskap och information om bästa praxis för integration av utländska yrkesförare på den inre marknaden. Nätverket ska omfatta relevanta myndigheter i medlemsstaterna, kompetenscentrum, högskolor och forskare, arbetsmarknadens parter och andra relevanta aktörer inom vägtransportsektorn.

Artikel 13

Verkan av begränsning, omhändertagande, återkallelse eller ogiltigförklaring av rätten att framföra fordon eller av körkort⁶

1. En medlemsstat ska vägra att utfärda körkort till en sökande vars körkort har begränsats, omhändertagits, återkallats eller ogiltigförklarats av en annan medlemsstat.
2. En medlemsstat ska vägra att erkänna giltigheten av ett körkort utfärdat av en annan medlemsstat till en person vars körkort eller rätt att framföra fordon har begränsats, omhändertagits, återkallats eller ogiltigförklarats på den förstnämnda medlemsstatens territorium.

⁶ OBS! Denna artikel kommer att behöva bedömas igen när framsteg har gjorts med förslaget om kördiskvalifikationerna.

3. Vid tillämpning av denna artikel ska körkort eller rätt att framföra fordon anses ha begränsats, omhändertagits, återkallats eller ogiltigförklarats så länge som den berörda personen ännu inte har uppfyllt de villkor som en medlemsstat uppställt och som han eller hon måste uppfylla för att kunna återfå sin rätt att framföra fordon eller sitt körkort eller för att kunna ansöka om ett nytt körkort.

Medlemsstaterna ska säkerställa att alla villkor som de uppställer för att innehavaren ska kunna återfå sin rätt att framföra fordon eller sitt körkort eller ansöka om ett nytt körkort är proportionerliga och icke-diskriminerande för innehavare av körkort som utfärdats av en annan medlemsstat och att de inte i sig leder till en vägran på obestämd tid att utfärda körkort eller att erkänna körkort som utfärdats av en annan medlemsstat.

4. Om det är motiverat på grund av en persons beteende eller fysiska eller psykiska lämplighet, får medlemsstaterna på obestämd tid förbjuda denna person att framföra fordon inom deras territorium utan att ge honom eller henne möjlighet att återfå sin rätt att framföra fordon eller sitt körkort eller att ansöka om ett nytt körkort.

Med avvikelse från punkt 1 får andra medlemsstater, efter samråd med den medlemsstat som påfört det körförbud på obestämd tid som avses i denna punkt, utfärda ett körkort till en sådan person. Den sistnämnda medlemsstaten får dock vägra att erkänna giltigheten av ett körkort som utfärdats av en annan medlemsstat på dess territorium på obestämd tid.

Artikel 14

Beledsagad körning

1. Genom undantag från artikel 7.1 b ska medlemsstaterna utfärda körkort i enlighet med artikel 10.1 för kategori B märkta med unionskod 98.02 enligt del E i bilaga I till sökande som har fyllt 17 år.

- 1a. Genom undantag från artikel 7.1 b och d får medlemsstaterna, för körning på deras territorium, utfärda körkort för kategori C1 eller C i enlighet med artikel 10.1, märkta med unionskod 98.02 enligt del E i bilaga I till sökande som har fyllt 17 år, förutsatt att föraren innehar ett yrkeskompetensbevis som utfärdats i enlighet med artikel 6 i direktiv (EU) 2022/2561.

Körkort som utfärdats i enlighet med första stycket ska erkännas ömsesidigt av de medlemsstater som utfärdar sådana körkort.

2. Innehavare av körkort med unionskod 98.02 som inte har fyllt 18 år får endast framföra fordon om de beledsagas av en person, i det främre passagerarsätet, som kan tillhandahålla vägledning under körningen. Beledsagaren ska följa bestämmelserna om rattfylleri och drograttfylleri. Beledsagaren ska uppfylla följande villkor:

- a) Han eller hon ska vara minst 24 år.
- b) Han eller hon ska inneha körkort av tillämplig kategori som utfärdats för mer än fem år sedan.
- c) Han eller hon ska inte ha varit föremål för kördiskvalifikation under de senaste fem åren i den utfärdande medlemsstaten⁷. [...]

3. Medlemsstaterna får kräva att de beledsagare som avses i punkt 2 identifieras för att säkerställa överensstämmelse med denna artikel. Medlemsstaterna får begränsa antalet möjliga beledsagare.

Medlemsstaterna får på sitt territorium tillämpa ytterligare villkor som ska uppfyllas av den person som beledsagar innehavaren av ett körkort som utfärdats av dem. De ska underrätta kommissionen om detta. Kommissionen ska offentliggöra dessa uppgifter.

⁷ OBS! I led c kan en kördiskvalifikation som utfärdats av en annan medlemsstat läggas till i villkoret efter det att en överenskommelse har nåtts om direktivet om den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer.

4. Medlemsstaterna får tillämpa ytterligare villkor för utfärdande av körkort märkt med unionskod 98.02 till sökande som inte har fyllt 18 år. De ska underrätta kommissionen om detta. Kommissionen ska offentliggöra dessa uppgifter.

Ändringar av skäl 28:

- ”(28) För att förbättra trafiksäkerheten bör ett unionsomfattande system införas för vissa körkortskategorier. Reglerna för ett sådant system bör göra det möjligt för sökande att förvärva körkort i de relevanta kategorierna innan den föreskrivna minimiåldern har uppnåtts. Villkoret för att få använda dessa körkort bör dock vara att föraren beledsagas av en erfaren förare, till exempel en familjemedlem. I sådana situationer bör det av trafiksäkerhetsskäl vara tillåtet för medlemsstaterna att fastställa strängare villkor och regler inom sitt territorium för de körkort som de har utfärdat.”

Nytt skäl:

- ”(29a) Systemet med beledsagad körning begränsar inte medlemsstaternas befintliga möjligheter att sänka minimiåldern för kategori B och att tillämpa därmed sammanhängande villkor nationellt.”

Artikel 15

Prövotid

1. Ett körkort som utfärdas efter ett godkänt körprov enligt artikel 10.1 a ska omfattas av en prövotid. Om körkortsinnehavaren redan har ett giltigt körkort för en annan kategori, ska prövotiden endast omfatta återstoden av prövotiden för det befintliga körkortet, såvida inte det befintliga körkortet endast har utfärdats för kategori AM.

Prövotidens längd ska fastställas av den medlemsstat som utfärdar körkortet och får inte understiga två år.

2. Medlemsstaterna ska fastställa strängare regler eller hårdare påföljder, eller både och, för nya förare än för erfarna förare när det gäller rattfylleri och vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att de tillämpas.

Medlemsstaterna ska vidta åtgärder för att minska drograttfylleriet bland nya förare.

Ändringar av skäl 30:

”(30) Det bör säkerställas att förare som förvärvar körkort för första gången inte äventyrar trafiksäkerheten. För dessa nya förare bör en provotid på minst två år fastställas, under vilken strängare regler eller hårdare påföljder för rattfylleri bör gälla, utan att det påverkar medlemsstaternas befogenhet att reglera förarnas beteende. Sådana strängare regler skulle kunna omfatta eller bestå av särskild utbildning för nya förare där de får ytterligare undervisning i riskmedvetenhet och kan reflektera över sitt beteende. Särskilda åtgärder bör också fastställas för att säkerställa en minskning av drograttfylleriet bland nya förare. Sådana åtgärder skulle kunna omfatta strängare regler eller hårdare påföljder, särskild utbildning för nya förare i riskmedvetenhet och särskilt riktade efterlevnads- och kampanjinsatser. Medlemsstaterna bör fritt få införa ytterligare regler på sitt territorium för nya förare för att förbättra trafiksäkerheten.”

3. För att förbättra trafiksäkerheten får medlemsstaterna fastställa ytterligare regler som ska tillämpas på nya förare på deras territorium, vilket kan innebära införande av en andra provotid för en annan kategori. De ska underrätta kommissionen om detta.
- 3a. Om en behörig myndighet i den medlemsstat där personen har sin permanenta boplatssort beslutar att förlänga en provotid till följd av olagligt beteende, ska den säkerställa att den nya perioden anges på körkortet.
4. Medlemsstaterna ska märka körkort som utfärdats under en provotid med unionskod 98.01 enligt del E i bilaga I.

[...]

Artikel 16

Förrarprövare

1. Förrarprövare ska uppfylla de minimikrav som anges i bilaga IV.

Förrarprövare som var verksamma före den 19 januari 2013 ska dock endast omfattas av bestämmelser om kvalitetssäkring och regelbunden fortbildning.

2. Kommissionen ges befogenhet att anta delegerade akter i enlighet med artikel 21 om ändring av bilaga IV när det krävs för att ta hänsyn till den tekniska, operativa och vetenskapliga utvecklingen.

Artikel 17

Permanent bosättningsort

1. Med *permanent bosättningsort* avses i detta direktiv den plats där en person normalt bor, dvs. under minst 185 dagar de senaste 365 dagarna, till följd av personlig och yrkesmässig anknytning eller, om personen saknar yrkesmässig anknytning, till följd av en personlig anknytning som präglas av nära band mellan personen och den plats där personen bor.

För en person som har den yrkesmässiga anknytningen till en annan plats än den personliga anknytningen och som därför omväxlande bor på olika platser i två eller flera medlemsstater ska dock den permanenta bosättningsorten anses vara den plats till vilken han eller hon har personlig anknytning, under förutsättning att personen med regelbundna mellanrum återvänder dit. Sistnämnda villkor behöver inte vara uppfyllt om personen i fråga bor i en medlemsstat för att genomföra en uppgift av bestämd varaktighet. Vistelse för studier vid ett universitet eller en skola medför inte att byte av permanent bosättningsort ska anses ha skett.

2. Vid tillämpning av artikel 10.3 b och artikel 11.4 ska den permanenta bosättningsorten för personal vid unionens eller dess medlemsstaters diplomattjänster, eller för deras familjemedlemmar som ingår i deras hushåll, som är ackrediterad i tredjeländer, anses vara belägen på territoriet i den medlemsstat som utfärdade de körkort som håller på att förnyas eller ersättas.

I denna artikel avses med *unionens diplomattjänster* tjänstemän från relevanta avdelningar vid rådets generalsekretariat och vid kommissionen samt personal som utstationerats från medlemsstaternas nationella diplomattjänster och alla andra anställda eller uppdragstagare som arbetar för unionens institutioner, organ och byråer på området för yttre representation och som för att kunna utföra sina avtalsenliga uppgifter har bott utanför EU under minst 181 dagar de senaste 365 dagarna.

3. I undantagsfall kan körkortsinnehavaren, om han eller hon inte kan styrka att han eller hon har sin permanenta bosättningsort i en viss medlemsstat enligt punkt 1, få sitt körkort förnyat eller utbytt i den medlemsstat som ursprungligen utfärdade det.
4. Genom undantag från artikel 10.1 e och särskilt för det första utfärdandet av ett körkort i kategori B får en sökande vars permanenta bosättningsmedlemsstat är en annan än den medlemsstat där han eller hon är medborgare göra kunskapsprovet i denna medlemsstat, om den medlemsstat där han eller hon har sin permanenta bosättningsort inte medger en möjlighet att klara kunskapsproven på ett av de officiella språken i den medlemsstat där han eller hon är medborgare eller med hjälp av tolk. På begäran av körkortsmyndigheterna i den medlemsstat där sökanden har sin permanenta bosättningsort ska den medlemsstat där sökanden är medborgare och där han eller hon har genomfört kunskapsprovet informera den förstnämnda om att sökanden har gjort och klarat provet genom det nätverk för EU-körkort som avses i artikel 19.1. Den mottagande medlemsstaten ska inte kräva ytterligare testning av sökandens teoretiska kunskaper.

Artikel 18

Överensstämmelse mellan körkort som inte motsvarar unionsstandardmodellen

1. Medlemsstaterna ska tillämpa de överensstämmelser som fastställs i kommissionens beslut (EU) 2016/1945⁸ mellan behörigheter som erhållits före den 19 januari 2013 och de kategorier som anges i artikel 6 i detta direktiv.
2. Behörighet att framföra fordon som beviljats före den 19 januari 2013 får inte dras in eller på något sätt inskränkas genom bestämmelserna i detta direktiv.

Artikel 19

Ömsesidigt bistånd

1. Medlemsstaterna ska bistå varandra vid genomförandet av detta direktiv. De ska utbyta information om körkort som de har utfärdat, bytt ut, ersatt, förnyat, begränsat, omhändertagit, återkallat, ogiltigförklarat eller dragit in, om kördiskvalifikationerna som de har påfört [eller planerar att påföra]⁹ samt samråda med varandra när det finns rimliga skäl att misstänka att den som ansöker om körkort är föremål för en kördiskvalifikation i en annan medlemsstat. De ska använda det nätverk för EU-körkort som inrättats för detta ändamål.
2. Medlemsstaterna får också använda nätverket för EU-körkort för utbyte av information i följande syften:
 - a) För att göra det möjligt för sina myndigheter att kontrollera körkortets giltighet och äkthet vid vägkontroller, utredningar eller som en del av åtgärder mot förfalskning.

⁸ Kommissionens beslut (EU) 2016/1945 av den 14 oktober 2016 om överensstämmelser mellan olika kategorier av körkort (EUT L 302, 9.11.2016, s. 62).

⁹ OBS! Texten inom hakparenteser kan läggas till senare, beroende på utvecklingen av förslaget om kördiskvalifikationerna.

- b) För att underlätta utredningar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/413¹⁰.
 - c) För att förebygga, upptäcka och utreda brott i enlighet med artikel 2 i [REFERENS TILL PRÜM II].
 - d) För att upprätthålla direktiv (EU) 2022/2561 och för att kontrollera ett körkorts giltighet och äkthet i samband med upprätthållandet av förordning (EG) nr 561/2006 och förordning (EU) nr 165/2014.
 - [e) För att genomföra och upprätthålla [NYTT DIREKTIV OM DEN UNIONSOMFATTANDE VERKAN AV VISSA KÖRDISKVALIFIKATIONER]¹⁰.
3. Åtkomsten till nätverket ska skyddas. Nätverket ska möjliggöra både synkront (i realtid) och asynkront informationsutbyte samt sändning och mottagning av säkra meddelanden, underrättelser och bilagor.
- Medlemsstaterna ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att säkerställa att den information som utbyts genom nätverket är aktuell.
- Medlemsstaterna får bevilja åtkomst till nätverket endast till de myndigheter som är behöriga för de ändamål som avses i punkterna 1 och 2.
4. Medlemsstaterna ska också bistå varandra i genomförandet av det mobila körkortet, särskilt för att garantera skarvfri driftskompatibilitet mellan de tillämpningar och kontrollfunktioner som avses i del C i bilaga I.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2015/413 av den 11 mars 2015 om underlättande av gränsöverskridande informationsutbyte om trafiksäkerhetsrelaterade brott (EUT L 68, 13.3.2015, s. 9).

5. För att säkerställa driftskompatibilitet mellan nationella system som är anslutna till nätverket för EU-körkort och skyddet av personuppgifter som utbyts i detta sammanhang ska kommissionen senast den 6 juni 2026 anta genomförandeakter om detaljerade operativa krav, gränssnittskrav och tekniska krav för nätverket för EU-körkort. Dessa genomförandeakter ska antas i enlighet med det granskningsförfarande som avses i artikel 22.2.
6. Medlemsstaterna får samarbeta för att verkställa alla partiella begränsningar, omhändertaganden, återkallelser eller ogiltigförklaringar av rätten att framföra fordon eller av körkort, särskilt om åtgärderna är begränsade till vissa körkortskategorier eller till vissa medlemsstaters territorier, särskilt genom angivanden på de körkort som de har utfärdat.

Artikel 20

Översyn

Medlemsstaterna ska årligen informera kommissionen om antalet körkort som utfärdats, förnyats, ersatts, återkallats och bytts ut för varje kategori. Uppgifterna ska lämnas separat för mobila körkort och fysiska körkort.

Senast [ikraftträdande + fem år] och därefter vart femte år ska kommissionen lägga fram en rapport för Europaparlamentet och rådet om genomförandet av detta direktiv, inbegripet dess inverkan på trafiksäkerheten.

Artikel 21

Utövande av delegeringen

1. Befogenheten att anta delegerade akter ges till kommissionen med förbehåll för de villkor som anges i denna artikel.
2. Den befogenhet att anta delegerade akter som avses i artiklarna 4.8, 5.6, 8.2, 10.8 och 16.2 ges till kommissionen för en period på fem år från och med [den dag då detta direktiv träder i kraft]. Kommissionen ska utarbeta en rapport om delegeringen av befogenhet senast nio månader före utgången av perioden på fem år. Delegeringen av befogenhet ska genom tyst medgivande förlängas med perioder av samma längd, såvida inte Europaparlamentet eller rådet motsätter sig en sådan förlängning senast tre månader före utgången av perioden i fråga.
3. Den delegering av befogenhet som avses i artiklarna 4.8, 5.6, 8.2, 10.8 och 16.2 får när som helst återkallas av Europaparlamentet eller rådet. Ett beslut om återkallelse innebär att delegeringen av den befogenhet som anges i beslutet upphör att gälla. Beslutet får verkan dagen efter det att det offentliggörs i *Europeiska unionens officiella tidning*, eller vid ett senare i beslutet angivet datum. Det påverkar inte giltigheten av delegerade akter som redan har trätt i kraft.
4. Innan kommissionen antar en delegerad akt ska den samråda med experter som utsetts av varje medlemsstat i enlighet med principerna i det interinstitutionella avtalet av den 13 april 2016 om bättre lagstiftning.
5. Så snart kommissionen antar en delegerad akt ska den samtidigt delge Europaparlamentet och rådet denna.

6. En delegerad akt som antas enligt artiklarna 4.8, 5.6, 8.2, 10.8 och 16.2 ska träda i kraft endast om varken Europaparlamentet eller rådet har gjort invändningar mot den delegerade akten inom en period på två månader från den dag då akten delgavs Europaparlamentet och rådet, eller om både Europaparlamentet och rådet, före utgången av den perioden, har underrättat kommissionen om att de inte kommer att invända. Denna period ska förlängas med två månader på Europaparlamentets eller rådets initiativ.

Artikel 22

Kommittéförfarande

1. Kommissionen ska biträdas av körkortskommittén. Denna kommitté ska vara en kommitté i den mening som avses i förordning (EU) nr 182/2011.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 5 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Om kommitténs yttrande ska inhämtas genom skriftligt förfarande, ska det förfarandet avslutas utan resultat om kommitténs ordförande, inom tidsfristen för att avge yttrandet, så beslutar eller en enkel majoritet av kommittéledamöterna så begär.

Om kommittén inte avger något yttrande, ska kommissionen inte anta genomförandeakten och artikel 5.4 tredje stycket i förordning (EU) nr 182/2011 ska tillämpas.

3. När det hänvisas till denna punkt ska artikel 8 i förordning (EU) nr 182/2011 tillämpas.

Artikel 23

Ändringar av direktiv (EU) 2022/2561

I artikel 5.2 i direktiv (EU) 2022/2561 ska följande led läggas till som led c:

- ”c) från och med 17 års ålder framföra fordon i körkortskategori C1 eller C, förutsatt att de innehar ett yrkeskompetensbevis enligt artikel 6.1 och endast på de villkor som anges i artikel 14.1a och 14.2 i direktiv [HÄNVISNING TILL DET HÄR DIREKTIVET].”.

Artikel 24

Ändringar av förordning (EU) 2018/1724

Bilaga II till förordning (EU) 2018/1724 ska ändras på följande sätt:

- a) I den andra kolumnen, som hör till raden ”Flytta”, ska följande ruta läggas till: ”Erhålla och förnya körkort”.
- b) I den tredje kolumnen, som hör till raden ”Flytta”, ska följande ruta läggas till: ”Utfärdande, utbyte och ersättning av EU-körkort”.

Artikel 25

Införlivande

1. Medlemsstaterna ska senast den [dag för ikraftträdandet+ tre år] anta och offentliggöra de bestämmelser i lagar och andra författningar som är nödvändiga för att följa detta direktiv. De ska genast överlämna texten till dessa bestämmelser till kommissionen.

De ska tillämpa dessa bestämmelser från och med den [dag för ikraftträdandet + fyra år].

När en medlemsstat antar dessa bestämmelser ska de innehålla en hänvisning till detta direktiv eller åtföljas av en sådan hänvisning när de offentliggörs. Närmare föreskrifter om hur hänvisningen ska göras ska varje medlemsstat själv utfärda.

2. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om texten till de centrala bestämmelser i nationell rätt som de antar inom det område som omfattas av detta direktiv.

Artikel 26

Upphävande

1. Direktiv 2006/126/EG upphör att gälla med verkan från och med den [dag för ikraftträdandet + fyra år].

Hänvisningar till direktiv 2006/126/EG ska anses som hänvisningar till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VII.

2. Förordning (EU) nr 383/2012 upphör att gälla med verkan från och med den [dag för ikraftträdandet + fyra år].

3. Hänvisningar till förordning (EU) 383/2012 ska anses som hänvisningar till del B i bilaga I till det här direktivet och läsas i enlighet med jämförelsetabellen i bilaga VII.

Artikel 27

Ikraftträdande

Detta direktiv träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Artikel 28

Adressater

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

BILAGA I

BESTÄMMELSER OM KÖRKORT SOM UTFÄRDATS AV MEDLEMSSTATERNA

DEL A1: ALLMÄNNA SPECIFIKATIONER FÖR DET FYSISKA KÖRKORTET

1. De fysiska egenskaperna hos körkort av unionsmodellen ska vara i enlighet med ISO 7810 och ISO 7816-1.

Kortet ska vara tillverkat i polykarbonat.

De metoder som används för att kontrollera körkortens egenskaper i syfte att fastställa att de följer de internationella normerna ska vara i enlighet med ISO 10373.

2. Körkortet ska ha två sidor och överensstämma med mallen i figur 1.

Sida 1

Sida 2

Sida 1: DRIVING LICENCE (MEMBER STATE)

1.
2.
3.
4a.
4b.
5.
7.
(8.)

6. PHOTO

9.

Sida 2:

13.	9.	10.	11.	12.
(14.)	AM			
	A1			
	A2			
	A			
	B1			
	B			
	C1			
	C			
	D1			
	D			
	BE			
	C1E			
	CE			
	D1E			
	DE			

12.

1. Name 2. First name 3. Date and place of birth 4a. Date of issue 4b. Date of expiry 4c. Issued by 5. Licence number 10. Valid from 11. Valid to 12. Codes

Bild 1: Mall för EU-körkort

3. Körkortet ska innehålla de uppgifter som anges i del D enligt följande:

Sidan 1 ska innehålla följande:

- a) Ordet "körkort" i stort typsnitt på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdar körkortet.
- b) Namnet på den medlemsstat som utfärdar körkortet (frivillig uppgift).
- c) Nationalitetsbeteckningen för den medlemsstat som utfärdar körkortet, inlagd i vitt i en blå rektangel och omgiven av tolv gula stjärnor, enligt del D punkt 1.
- d) Uppgifter som är specifika för det utfärdade körkortet (fälten 1–9), enligt del D punkt 3.

- e) Ordet ”EU-modell” på det eller de språk som används i den medlemsstat som utfärdar körkortet och ordet ”körkort” på EU:s övriga språk, tryckta i rosa som bakgrund på körkortet, enligt del D punkt 2.

Sidan 2 ska innehålla följande:

- f) Uppgifter som är specifika för det utfärdade körkortets kategorier (fälten 9–12), enligt del D punkt 4.
- g) Uppgifter som är specifika för administrationen av körkortet (fälten 13–14), enligt del D punkt 5.
- h) En förklaring av följande numrerade fält som finns på sidorna 1 och 2 på körkortet: 1, 2, 3, 4a, 4b, 4c, 5, 10, 11 och 12.

Om en medlemsstat önskar lämna dessa uppgifter på ett annat nationellt språk än bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, iriska, italienska, kroatiska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska eller ungerska ska medlemsstaten upprätta en tvåspråkig version av körkortet där ett av de ovannämnda språken används, utan att det påverkar tillämpningen av övriga bestämmelser i denna bilaga.

Ett utrymme på körkortet av unionsmodell ska reserveras för det eventuella införandet av ett mikrochip eller en liknande databärare, eller den möjliga tryckningen av en QR-kod.

Följande färgpreferenser ska användas:

- Blå: Pantone Reflex Blue.
- Gul: Pantone Yellow.

4. Särskilda bestämmelser

- a) Om innehavaren av ett körkort utfärdat av en medlemsstat i enlighet med denna bilaga permanent bosatt sig i en annan medlemsstat, får denna medlemsstat föra in sådana upplysningar på körkortet som är nödvändiga för dess administration, under förutsättning att detta slags upplysningar också förs in på de körkort som utfärdas av medlemsstaten och att det finns nödvändigt utrymme för detta ändamål.

- b) Medlemsstaterna får lägga till färger eller markeringar, exempelvis streckkoder och nationella symboler, utan att det påverkar tillämpningen av de övriga bestämmelserna i denna bilaga. Medlemsstaterna ska underrätta kommissionen om sådana tillägg.

Inom ramen för det ömsesidiga erkännandet av körkort får streckkoden inte innehålla någon annan information än vad som redan står att läsa på körkortet eller som är nödvändig för utfärdandet av körkortet.

- c) Informationen på körkortets fram- och baksida ska kunna läsas med blotta ögat, med en minsta teckenhöjd på 5 punkter för fälten 9–12 på sida 2.

DEL A2: SPECIFIKATIONER FÖR DET FYSISKA KÖRKORTET TILL SKYDD MOT FÖRFALSKNINGAR

1. Hoten mot körkortens fysiska säkerhet utgörs av följande:
 - a) Framställning av falska kort: ett nytt föremål skapas som i hög grad liknar dokumentet, antingen genom att man tillverkar det från början eller kopierar ett originaldokument.
 - b) Väsentlig ändring: egenskaperna för ett originaldokument ändras, exempelvis genom att man ändrar vissa av uppgifterna som finns tryckta på dokumentet.
2. Den övergripande säkerheten ska baseras på systemet i sin helhet, bestående av ansökningsförfarandet, överföringen av uppgifter, materialet i själva kortet, trycktekniken, en minimiuppsättning olika säkerhetsdetaljer och personaliseringsförfarandet.
3. Materialet som används för körkortet ska skyddas mot förfälskning med följande tekniker (obligatoriska säkerhetsegenskaper):
 - a) Själva kortet ska vara UV-dött.
 - b) En säkerhetsmönstrad bakgrund som har utformats för att göra förfälskning genom skanning, tryck eller kopiering omöjlig, genom att använda iriserande tryck med säkerhetstryckfärg i många färger samt positivt och negativt guillocherat tryck. Mönstret får inte bestå av primärfärgerna (CMYK), ska innehålla komplexa mönsterutformningar i minst två särskilda färger och ska inbegripa mikrotext.
 - c) Optiskt variabla detaljer som ger ett tillräckligt skydd mot kopiering och manipulering av fotografiet.
 - d) Lasergravyr.
 - e) På platsen för fotografiet ska den säkerhetsmönstrade bakgrunden och fotografiet åtminstone i kanten överlappa varandra (avtonande mönster).

4. Dessutom ska det material som används för körkortet skyddas mot förfälskning genom användning av minst tre av följande tekniker (ytterligare säkerhetsdetaljer):
- a) Optiskt variabeltryckfärg*.
 - b) Termokromtryckfärg*.
 - c) Specialutformade hologram*.
 - d) Variabeltryckfärg*.
 - e) Fluorescerande ultravioletttryckfärg, synlig och transparent.
 - f) Iriserande tryck.
 - g) Digitalt vattenmärke i bakgrunden.
 - h) Infraröda eller fosforescerande pigment.
 - i) Taktila bokstäver, symboler eller mönster*.
5. Medlemsstaterna får införa ytterligare säkerhetsdetaljer. I första hand ska de metoder som markerats med asterisk tillämpas, eftersom de möjliggör kontroll av kortets giltighet utan särskilda hjälpmedel.

DEL B: SPECIFIKATIONER FÖR DET MIKROCHIP SOM INFÖRS SOM EN DEL AV DET FYSISKA KÖRKORTET

1. Mikrochipet och uppgifterna i mikrochipet, inklusive ytterligare information som föreskrivs i den nationella lagstiftningen om körkort, ska uppfylla bestämmelserna i del B1.
2. Förteckningen över tillämpliga standarder för körkort som är försedda med ett mikrochip anges i del B2.
3. Körkort som är försedda med ett mikrochip ska omfattas av ett förfarande för EU-typgodkännande i enlighet med bestämmelserna i del B3.
4. Om samtliga relevanta bestämmelser i EU-typgodkännandet har uppfyllts vad gäller körkort som är försedda med ett mikrochip i enlighet med punkterna 1–3, ska medlemsstaterna utfärda ett EU-typgodkännandeintyg till tillverkaren eller dennes företrädare.
5. Vid behov, särskilt för att säkerställa att bestämmelserna i denna del iakttas, får en medlemsstat återkalla ett EU-typgodkännande som det har utfärdat.

6. EU-typgodkännandeintyg och anmälan av deras återkallande ska överensstämma med den mall som fastställs i del B4.
7. Kommissionen ska underrättas om alla utfärdade eller återkallade EU-typgodkännandeintyg. Vid återkallande ska närmare skäl tillhandahållas.

Kommissionen ska informera medlemsstaterna om varje återkallande av ett EU-typgodkännande.
8. EU-typgodkännandeintyg utfärdade av medlemsstaterna ska erkännas ömsesidigt.
9. Om en medlemsstat konstaterar att ett betydande antal körkort som är försedda med ett mikrochip vid upprepade tillfällen inte överensstämmer med denna del av bilaga I, ska den medlemsstaten underrätta kommissionen om detta förhållande. Det relevanta EU-typgodkännandeintygsnummer som är kopplat till dessa körkort samt en beskrivning av överträdelsen ska anges. Kommissionen ska utan onödigt dröjsmål informera alla andra medlemsstater om de fakta som den underrättats om enligt denna punkt.
10. Den medlemsstat som utfärdat dessa körkort ska omedelbart undersöka problemet och vidta lämpliga korrigerande åtgärder, inklusive återkallande av EU-typgodkännandeintyget om så krävs.

DEL B1: Allmänna krav för körkort som är försedda med ett mikrochip

De allmänna krav för körkort som är försedda med ett mikrochip som beskrivs i denna bilaga grundar sig på internationella standarder, särskilt standarderna i ISO/IEC 18013-serie. De omfattar

- a) specifikationerna för mikrochipet och mikrochipets logiska datastruktur,
- b) specifikationerna för harmoniserade och ytterligare data som ska lagras, och
- c) specifikationerna för dataskyddsmekanismer för de data som lagras digitalt på mikrochipet.

1. FÖRKORTNINGAR

Förkortning	Betydelse
AID	Application Identifier (Tillämpningsidentifiering)
BAP	Basic Access Protection (Grundläggande åtkomstskydd)
DG	Data Group (Datagrupp)
EAL 4+	Evaluation Assurance Level 4 Augmented (Säkerhetsbedömning nivå 4 utökad)

EF	Elementary File (Grundläggande fil)
EFID	Elementary File Identifier (Identifierare för grundläggande fil)
eMRTD	Machine Readable Travel Documents (Maskinläsbara resehandlingar)
ICC	Integrated Circuit Card (smarkort)
ISO	International Standard Organisation (Internationella standardiseringsorganisationen)
LDS	Logisk datastruktur
PICC	Proximity Integrated Circuit Card (Närhets-IC-kort)
PIX	Proprietary Application Identifier Extension (Förlängning av äganderättsligt skyddad tillämpningsidentifiering)
RID	Registered Application Identifier (Registrerad tillämpningsidentifiering)
SOD	Document Security Object (Dokumentsäkerhetsobjekt)

2. UPPGIFTER SOM LAGRAS PÅ MIKROCHIPET

1. Harmoniserade obligatoriska och frivilliga uppgifter om körkortet

Mikrochipet ska lagra de harmoniserade körkortsuppgifter som anges i del D. Om en medlemsstat beslutar att i körkortet ange uppgifter som anges som valfria i del D, ska dessa uppgifter lagras på mikrochipet.

2. Ytterligare uppgifter

Medlemsstaterna får på mikrochipet lagra de ytterligare uppgifter som föreskrivs i deras nationella lagstiftning om körkort. De ska underrätta kommissionen om detta.

3. **MIKROCHIP**

1. Typ av lagringsmedium

Lagringsmediet för körkortsuppgifterna ska vara ett mikrochip med ett kontaktgränssnitt, ett kontaktlöst gränssnitt eller ett kombinerat (dubbelt) kontaktgränssnitt och kontaktlöst gränssnitt, enligt del B2, post 1.

2. Tillämpningar

Alla uppgifter på ett mikrochip ska lagras i elektroniska tillämpningar. Alla tillämpningar på mikrochipet ska identifieras med en unik kod som kallas tillämpningsidentifiering (AID) enligt del B2 post 2.

a) EU-körkortstillämpningen

Obligatoriska och frivilliga körkortsuppgifter enligt bilaga I del D ska lagras i den särskilda EU-körkortstillämpningen. AID för EU-körkortstillämpningen ska vara:

”A0 00 00 04 56 45 44 4C 2D 30 31”,

bestående av både

- den registrerade tillämpningsidentifieringen (RID) för Europeiska kommissionen: ”A0 00 00 04 56”, och
- förlängningen av den äganderättsligt skyddade tillämpningsidentifieringen (PIX) för EU-körkortstillämpningen: ”45 44 4C 2D 30 31” (EDL-01).

Uppgifterna ska grupperas i datagrupper (DG) som del av en logisk datastruktur (LDS).

Datagrupperna ska lagras som grundläggande filer (EF) i EU-körkortstillämpningen, och ska skyddas i enlighet med del B2 post 3.

b) Andra tillämpningar

Andra ytterligare uppgifter ska lagras i en eller flera särskilda tillämpningar förutom EU-körkortstillämpningen. Varje sådan tillämpning ska identifieras med en unik AID.

4. **LOGISK DATASTRUKTUR FÖR EU-KÖRKORTSTILLÄMPNINGEN**

1. Logisk datastruktur

Körkortsuppgifter ska lagras på ett mikrochip i en logisk datastruktur (LDS) enligt del B2 post 4. I denna punkt anges ytterligare krav för obligatoriska och ytterligare datagrupper.

Varje datagrupp ska lagras i en grundläggande fil. De grundläggande filer som ska användas för EU-körkortstillämpningen ska identifieras med grundläggande filidentifierare (EFID) och korta grundläggande filidentifierare enligt del B2 post 5.

2. Obligatoriska datagrupper

Obligatoriska och frivilliga dataelement ska lagras i följande datagrupper (DG):

- a) DG 1: Alla obligatoriska och frivilliga dataelement såsom de är tryckta på dokumentet, utom ansiktsfotot och underskriften.
- b) DG 5: Bild av körkortsinnehavarens underskrift.
- c) DG 6: Bild av körkortsinnehavarens ansikte.

Uppgifter i DG 1 ska struktureras enligt punkt 6 och såsom anges i del B2 post 6.

Uppgifterna i DG 5 och DG 6 ska lagras i enlighet med specifikationerna i del B2 post 7.

3. Ytterligare datagrupper

De ytterligare dataelement som föreskrivs i medlemsstaternas nationella lagstiftning om körkort ska lagras i följande datagrupper:

- a) DG 2: Uppgifter om körkortsinnehavaren, utom biometriska uppgifter.
- b) DG 3: Uppgifter om utfärdande myndighet.
- c) DG 4: Porträttbild.
- d) DG 7: Biometriska uppgifter avseende körkortsinnehavarens fingeravtryck.
- e) DG 8: Biometriska uppgifter avseende körkortsinnehavarens iris.
- f) DG 11: Andra uppgifter, såsom innehavarens fullständiga namn i nationella tryckbokstäver.

Uppgifterna i dessa datagrupper ska lagras i enlighet med specifikationerna i del B2 post 8.

5. **MEKANISMER FÖR DATASÄKERHET**

Lämpliga mekanismer ska användas för validering av autenticitet och integritet hos mikrochipet och uppgifterna på det, och för att begränsa tillgången till körkortsuppgifter.

Uppgifter på mikrochipet ska skyddas enligt specifikationerna i del B2 post 3. I detta avsnitt anges ytterligare krav som ska uppfyllas.

1. Autenticitetsverifiering

a) Obligatorisk passiv autentisering

Alla datagrupper som lagras i EU-körkortstillämpningen ska skyddas med passiv autentisering.

Uppgifter avseende passiv autentisering ska överensstämma med kraven i del B2 post 9.

b) Frivillig aktiv autentisering

Mekanismer för frivillig aktiv autentisering ska tillämpas för att säkerställa att det ursprungliga mikrochipet inte har bytts ut.

2. Åtkomstbegränsning

a) Obligatoriskt grundläggande åtkomstskydd

Mekanismen för grundläggande åtkomstskydd (BAP) ska tillämpas för alla uppgifter i EU-körkortstillämpningen. För att underlätta driftskompatibilitet med befintliga system, som de som använder maskinläsbara resehandlingar (eMRTD), är det obligatoriskt att använda det enradiga maskinläsbara fältet, enligt del B2 post 10.

Dokumentnyckeln Kdoc som används för åtkomst av mikrochipet genereras från det enradiga maskinläsbara fältet, vilket kan anges antingen manuellt eller med hjälp av optisk teckenigenkänning (OCR-läsare). Den BAP 1-konfiguration som definierats för ett enradigt maskinläsbart fält enligt del B2 post 10 ska tillämpas.

b) Villkorad utökad åtkomstkontroll

Om personuppgifter enligt artikel 9.1 i förordning (EU) 2016/679 lagras på mikrochipet ska åtkomsten till dessa uppgifter skyddas med ytterligare åtgärder.

Mekanismerna för utökad åtkomstkontroll ska uppfylla specifikationerna i del B2 post 11.

c) Infrastruktur för kryptering med öppen nyckel (PKI) för körkort som är försedda med ett mikrochip

Medlemsstaterna ska inrätta de nödvändiga nationella åtgärderna för förvaltning av kryptering med öppen nyckel, i enlighet med bilaga A till ISO-standard 18013_3.

6. **UPPGIFTSPRESENTATION**

1. Formatering av uppgifter i DG 1

Tagg	L	Värde				Kodning	O/F
61	V	DG1 Dataelement (kapslade)					
		Tagg	L	Värde			
		5F 01	V	Typgodkännandennummer		ans	M
		5F 02	V	Sammansatta dataobjekt av demografiska dataelement			M
				Tagg	L	Värde	
				5F 03	3	Utfärdande medlemsstat	a3
				5F 04	V	Innehavarens efternamn (ett eller flera)	as
				5F 05	V	Innehavarens förnamn (ett eller flera)	as
				5F 06	4	Födelsedatum (DDMMÅÅÅÅ)	n8
				5F 07	V	Födelseort	ans
				5F 08	3	Nationalitet	a3
				5F 09	1	Kön	M/F/U
				5F 0A	4	Datum för utfärdandet av körkortet (DDMMÅÅÅÅ)	n8
				5F 0B	4	Datum då körkortet upphör att gälla (DDMMÅÅÅÅ)	n8
				5F 0C	V	Utfärdande myndighet	ans
				5F 0D	V	Administrativt nummer (förutom dokumentnummer)	ans
				5F 0E	V	Dokumentnummer	an
				5F 0F	V	Permanent bostadsort eller postadress	ans
		7F 63	V	Sammansatta dataobjekt för fordonskategorier/begränsningar/villkor			M
				Tagg	L	Värde (kodad enligt definitionen nedan)	

				02	1	Antal kategorier/begränsningar/villkor	N	M
				87	V	Kategori/begränsning/villkor	ans	M
				87	V	Kategori/begränsning/villkor	ans	O
				...	...	...	...	...
				87	V	Kategori/begränsning/villkor	ans	O

2. Logiskt postformat

Kategorierna beträffande fordon, begränsningar eller villkor ska sammanställas i ett dataobjekt enligt den struktur som anges i följande tabell:

Fordonskategorikod	Datum för utfärdande	Sista giltighetsdag	Kod	Beteckning	Värde
--------------------	----------------------	---------------------	-----	------------	-------

där

- Fordonskategorikoder ska anges enligt definitionen i artikel 6 (t.ex. AM, A1, A2, A, B1, B osv.).
- Datum för utfärdande ska anges i formatet DDMMÅÅÅÅ (dag anges med två siffror följt av månad med två siffror följt av år med fyra siffror) för fordonskategorin.
- Sista giltighetsdag ska anges i formatet DDMMÅÅÅÅ (dag anges med två siffror följt av månad med två siffror följt av år med fyra siffror) för fordonskategorin.
- Kod, beteckning och värde gäller ytterligare uppgifter eller begränsningar avseende fordonets kategori eller förare.

DEL B2: Förteckning över tillämpliga standarder för körkort som är försedda med ett lagringsmedium

Post	Ämne	Krav	Tillämpliga på
1	Lagringsmedium gränssnitt, organisation och kommandon	Serie ISO/IEC 7816 (kontakt), serie ISO/IEC 14443 (kontaktlöst) enligt ISO/IEC 18013–2:2008, bilaga C	Del B1, punkt 3.1
2	Tillämpningsidentifiering	ISO/IEC 7816–5:2004	Del B1, punkt 3.2
3	Mekanismer för datasäkerhet	ISO/IEC 18013–3:2009	Del B1, punkt 3.2 a Del B1, punkt 5
4	Logisk datastruktur	ISO/IEC 18013–2:2008	Del B1, punkt 4.1
5	Identifierare för grundläggande fil	ISO/IEC 18013–2:2008 tabell C.2	Del B1, punkt 4.1
6	Datapresentation för DG 1	ISO 18013–2:2008, bilaga C.3.8	Del B1, punkt 4.2 Del B1, punkt 6.1
7	Obligatorisk datapresentation för DG 5 och DG 6	ISO/IEC 18013–2:2008, bilaga C.6.6 och bilaga C.6.7, bild av ansikte och bild av underskrift ska lagras i JPEG- eller JPEG2000- format	Del B1, punkt 4.2
8	Presentation av frivilliga och ytterligare uppgifter	ISO/IEC 18013–2:2008, bilaga C	Del B1, punkt 4.3
9	Passiv autentisering	ISO/IEC 18013–3:2009, punkt 8.1, uppgifter ska lagras i EF.SOd (Dokumentsäkerhetsobjekt) i LDS	Del B1, punkt 5.1 a

10	Grundläggande åtkomstbegränsning	ISO/IEC 18013–3:2009 och dess ändring 1	Del B1, punkt 5.2 a
	Konfiguration av grundläggande åtkomstbegränsning	ISO/IEC 18013–3:2009, bilaga B.8	
11	Utökad åtkomstbegränsning	Tekniska riktlinjer TR-03110, Advanced Security Mechanisms for Machine Readable Travel Documents – Extended Access Control (EAC), version 1.11	Del B1, punkt 5.2 b
12	Testmetoder	ISO 18013–4:2011	Del B3, punkt 1
13	Säkerhetsintyg	Säkerhetsbedömning nivå 4 utökad (EAL 4+) eller motsvarande	Del B3, punkt 2
14	Funktionsintyg	Test av smartkort enligt ISO 10373-serier	Del B3, punkt 3

DEL B3: Förfarande för EU-typgodkännande av körkort som är försedda med ett mikrochip

1. ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Tillverkare som ansöker om EU-typgodkännande av körkort som är försedda med ett mikrochip ska lägga fram ett säkerhetsintyg och ett funktionsintyg.

Varje planerad ändring av tillverkningsprocessen, inbegripet programvaran, ska kräva en förhandsanmälan till den myndighet som beviljade typgodkännandet. Myndigheten får kräva ytterligare uppgifter och tester innan den godtar ändringen.

Testerna ska följa de metoder som fastställts i del B2 post 12.

2. SÄKERHETSINTYG

Vid säkerhetsbedömningen ska mikrochip för körkort utvärderas i enlighet med kriterierna i del B2 post 13.

Ett säkerhetsintyg får endast utfärdas efter en bedömning med godkänt resultat av mikrochipets förmåga att motstå försök att manipulera eller ändra uppgifter.

3. FUNKTIONSINTYG

En funktionsutvärdering av körkort som är försedda med ett mikrochip ska laboratorietestas i enlighet med kriterierna i del B2 post 14.

Medlemsstater som inför ett mikrochip på körkort ska säkerställa att relevanta funktionsstandarder och kraven i del B1 är uppfyllda.

Ett funktionsintyg ska utfärdas till tillverkaren om samtliga följande villkor är uppfyllda:

- Det finns ett giltigt säkerhetsintyg för mikrochipet.
- Överensstämmelse med kraven i del B2 har visats.
- Funktionstester med godkänt resultat har genomförts.

Den berörda myndigheten i medlemsstaten ska ansvara för att utfärda funktionsintyget.

Funktionsintyget ska ange den utfärdande myndigheten, den sökandes identitet, mikrochipets identifiering och en detaljerad förteckning över utförda tester och resultatet av dessa.

4. INTYG OM EU-TYPGODKÄNNANDE

1. Mall

Medlemsstaterna ska utfärda EU-typgodkännandeintyget efter uppvisande av säkerhets- och funktionsintyg enligt bestämmelserna i denna bilaga. EU-typgodkännandeintyg ska följa mallen i del B4.

2. Numreringssystem

Numreringssystemet för EU-typgodkännande ska bestå av:

a) Bokstaven e, följt av det särskiljande numret för den medlemsstat som beviljat EU-typgodkännandet:

- 1 för Tyskland
- 2 för Frankrike
- 3 för Italien
- 4 för Nederländerna
- 5 för Sverige
- 6 för Belgien
- 7 för Ungern
- 8 för Tjeckien
- 9 för Spanien
- 12 för Österrike
- 13 för Luxemburg
- 17 för Finland
- 18 för Danmark
- 19 för Rumänien
- 20 för Polen
- 21 för Portugal
- 23 för Grekland
- 24 för Irland

- 25 för Kroatien
- 26 för Slovenien
- 27 för Slovakien
- 29 för Estland
- 32 för Lettland
- 34 för Bulgarien
- 36 för Litauen
- 49 för Cypern
- 50 för Malta

- b) Bokstäverna DL föregångna av ett bindestreck och följda av de två siffror som anger det löpnummer som tilldelats denna bilaga eller senaste större tekniska ändringen av den. Löpnumret för denna bilaga är 00.
- c) Ett unikt identifieringsnummer för EU-typgodkännandet som tilldelats av den utfärdande medlemsstaten.

Exempel på numreringssystem för EU-typgodkännandet: e50-DL00 12345

Godkännandenumret ska lagras på mikrochipet i DG 1 för varje körkort som är försett med ett sådant mikrochip.

DEL B4: Mall för EU-typgodkännandeintyg för körkort som är försedda med ett mikrochip

Namn på behörig myndighet: ...

Underrättelse om (*):

– godkännande ☐

– återkallat godkännande ☐

av ett EU-körkort som är försett med ett mikrochip

Godkännandenummer: ...

1. Tillverkarens märke eller varumärke: ...

2. Modellens namn: ...

3. Namn på tillverkaren eller, i tillämpliga fall, dennes ombud: ...

...

4. Adress till tillverkaren eller, i tillämpliga fall, dennes ombud: ...

...

5. Laboratorietestrapporter:

5.1 Säkerhetsintyg, nummer: ... Datum: ...

Utfärdat av: ...

5.2 Funktionsintyg, nummer: ... Datum: ...

Utfärdat av: ...

6. Datum för godkännande: ...

7. Datum för återkallelse av godkännande: ...

8. Ort: ...

9. Datum: ...

10. Beskrivande dokument i bilaga: ...

11. Underskrift: ...

(*) Kryssa i relevant ruta.

DEL C: SPECIFIKATIONER FÖR DET MOBILA KÖRKORTET

1. I enlighet med förordning (EU) nr 910/2014 ska de europeiska e-identitetsplånböckerna ge behöriga personer åtkomst till åtminstone följande funktioner:
 - a) Hämtning och lagring av uppgifter som gör det möjligt att bevisa en persons körrättigheter.
 - b) Visning och överföring av dessa uppgifter.
2. Mobila körkort och andra relevanta system ska uppfylla kraven i standarden ISO/IEC 18013–5 om mobila körkort och förordning (EU) nr 910/2014.
3. Vid tillämpning av denna bilaga ska innehavaren av ett mobilt körkort som utfärdats i enlighet med detta direktiv endast anses vara dess behöriga användare om han eller hon identifieras som sådan. [...]
4. [...]
5. Medlemsstaterna ska göra det möjligt för körkortsinnehavaren att hämta ett mobilt körkort till sin europeiska e-identitetsplånbok. [...]

Via den europeiska e-identitetsplånbok som innehåller det mobila körkortet ska det vara möjligt att automatiskt eller på begäran uppdatera eller återutfärda det mobila körkortet.

De europeiska e-identitetsplånböckerna ska göra det möjligt för körkortsinnehavaren att visa eller överföra alla eller en del av de uppgifter som finns på det mobila körkortet till tredje man. Medlemsstaternas behöriga myndigheter ska ha rätt att begära in de uppgifter som finns på det mobila körkortet från de europeiska e-identitetsplånböckerna för att kunna fastställa körkortsinnehavarens körrättigheter (kontroll).

[...]

Den information som överförs direkt från det elektroniska intyget för det mobila körkort som är lagrat i den europeiska e-identitetsplånboken ska göra det möjligt för de behöriga myndigheterna att fastställa körrättigheterna för innehavaren av det mobila körkortet (kontroll), inbegripet eventuella begränsningar som gäller i unionen eller på en medlemsstats territorium. Medlemsstaterna ska inte betrakta ett mobilt körkort som giltigt när det har löpt ut eller när det har återkallats. Om en medlemsstat beslutar att återkalla ett mobilt körkort ska den föra in information om detta beslut i den förteckning över indragna körkort som handhas av den medlemsstaten eller på annat, kostnadsfritt och driftskompatibelt sätt göra den tillgänglig för andra medlemsstater för kontroll. Om en annan medlemsstat än den som har utfärdat ett körkort inför en kördiskvalifikation ska den omedelbart underrätta den medlemsstat som har utfärdat körkortet om detta.

6. [...]
7. [...]
8. [...]

DEL D: UPPGIFTER SOM SKA INFÖRAS I EU-KÖRKORTET

1. Den särskiljande beteckningen för den medlemsstat som har utfärdat körkortet ska vara en av följande:

B: Belgien

BG: Bulgarien

CZ: Tjeckien

DK: Danmark

D: Tyskland

EST: Estland

GR: Grekland

E: Spanien

F: Frankrike

HR: Kroatien

IRL: Irland

I: Italien

CY: Cypern

LV: Lettland

LT: Litauen

L: Luxemburg

H: Ungern

M: Malta

NL: Nederländerna

A: Österrike

PL: Polen

P: Portugal

RO: Rumänien

SLO: Slovenien

SK: Slovakien

FIN: Finland

S: Sverige

2. Orden för ”körkort” som ska tryckas på körkortet på medlemsstaternas språk ska vara följande:

Свидетелство за управление на МПС

Permiso de Conducción

Řidičský průkaz

Kørekort

Führerschein

Juhiluba

Άδεια Οδήγησης

Driving Licence

Permis de conduire

Ceadúas Tiomána

Vozačka dozvola

Patente di guida

Vadītāja apliecība

Vairuotojo pažymėjimas

Vezetői engedély

Ličenzja tas-Sewqan

Rijbewijs

Prawo Jazdy

Carta de Condução

Permis de conducere

Vodičský preukaz

Vozniško dovoljenje

Ajokortti

Körkort

3. Information som är specifik för det utfärdade körkortet ska vara enligt följande:

Fält	Uppgifter
1	Innehavarens efternamn
2	Innehavarens förnamn (ett eller flera)
3	Födelsedatum och födelseort
4a	Datum för utfärdandet av körkortet
4b	Körkortets sista giltighetsdag [...]
4c	Namn på utfärdande myndighet
4d	Ett annat nummer än det som anges i fält 5, för administrativa ändamål (frivillig uppgift)
5	Körkortets nummer
6	Ett fotografi av innehavaren
7	Innehavarens underskrift
8	Innehavarens permanenta boställningsort eller postadress (frivillig uppgift).
9	Kategori eller kategorier av fordon som innehavaren har rätt att köra (nationella kategorier ska tryckas med annat typsnitt än harmoniserade kategorier).

4. Information som är specifik för det utfärdade körkortets kategorier ska vara enligt följande:

Fält	Uppgifter
9	Kategori eller kategorier av fordon som innehavaren har rätt att köra (nationella kategorier ska tryckas (eller, om det gäller mobila körkort, visas) med annat typsnitt än harmoniserade kategorier).

10	Datum för det första utfärdandet för varje kategori, om tillgängligt (detta datum ska föras över till det nya körkortet vid varje senare ersättande eller utbyte). Varje del av datumfältet ska fyllas i med två siffror enligt följande: dag, månad, år (DD, MM, ÅÅ)
11	Sista giltighetsdag för varje kategori. Varje del av datumfältet ska fyllas i med två siffror enligt följande: dag, månad, år (DD, MM, ÅÅ)
12	Ytterligare uppgifter/begränsningar, i kodad form, mot den berörda kategorin, enligt vad som anges i del E

När en kod som anges i del E gäller för samtliga kategorier för vilka körkortet utfärdas, får den tryckas i fält 9, 10 och 11

5. Information som är specifik för det utfärdade körkortets administration ska vara enligt följande:

Fält	Uppgifter
13	Ett eventuellt införande av värmedlemsstaten av uppgifter som är nödvändiga för körkortets administration vid tillämpning av del A1 punkt 4 a.
14	Ett eventuellt införande av den medlemsstat som utfärdar körkortet av uppgifter som är nödvändiga för körkortets administration eller som gäller trafiksäkerhet (frivillig uppgift). Denna information kan framför allt omfatta partiella begränsningar, omhändertaganden, återkallelser eller ogiltigförklaringar av rätten att framföra fordon eller av körkortet, vilka kan vara begränsade till vissa kategorier eller till vissa medlemsstaters territorium. Om uppgifterna rör någon av rubrikerna i denna bilaga, ska de föregås av det berörda fältets nummer. Med innehavarens särskilda, skriftliga medgivande får även uppgifter som inte gäller körkortets administration eller trafiksäkerhet läggas till i detta fält. Ett sådant tillägg får inte på något sätt ändra användningen av modellen som körkort.

DEL E: UNIONSKODER OCH NATIONELLA KODER

Koderna 01–99 ska vara harmoniserade EU-koder

FÖRARE (medicinska skäl)

01	.	Synkorrektion och/eller skydd
	01,01.	Glasögon
	01,02.	Kontaktlinser
	01,05.	Ögonlapp
	01,06.	Glasögon eller kontaktlinser
	01,07.	Särskilt optiskt hjälpmedel
02		Hörapparat/kommunikationshjälpmedel
03		Protes eller ortopediskt hjälpmedel
	03,01.	Armprotes eller ortopediskt hjälpmedel för arm
	03,02.	Benprotes eller ortopediskt hjälpmedel för ben

ANPASSADE FORDON

10		Anpassad växellåda
	10,02.	Automatiskt val av utväxling
	10,04.	Anpassad växelväljare
15		Anpassad koppling
	15,01.	Anpassad kopplingspedal

	15,02.	Handmanövrerad koppling
	15,03.	Automatisk koppling
	15,04.	Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av kopplingspedal
20		Anpassat bromssystem
	20,01.	Anpassad bromspedal
	20,03.	Bromspedal för vänster fot
	20,04.	Bromspedal med glidskena
	20,05.	Vinklad bromspedal
	20,06.	Handmanövrerad broms
	20,07.	Bromsmanövrering med maximal kraft av ... N ¹¹ (till exempel: "20.07(300N)")
	20,09.	Anpassad parkeringsbroms
	20,12.	Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av bromspedal
	20,13.	Knämanövrerad broms
	20,14.	Bromsreglage som får stöd utifrån
25		Anpassat gasreglage
	25,01.	Anpassad gaspedal
	25,03.	Vinklad gaspedal
	25,04.	Handmanövrerat gasreglage

¹¹ Denna kraft anger förarens förmåga att använda systemet.

	25,05.	Knämanövrerat gasreglage
	25,06.	Gasreglage som får stöd utifrån
	25,08.	Gaspedal till vänster
	25,09.	Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av gaspedal
31		Anpassningar och skyddsåtgärder för pedaler
	31,01.	Extra uppsättning med parallella pedaler
	31,02.	Pedaler på samma (eller nästan samma) nivå
	31,03.	Åtgärder för att förebygga obstruktion eller aktivering av gas- och bromspedaler när pedalerna inte manövreras med foten
	31,04.	Förhöjt golv
32		Kombinerade system för färdbroms och gasreglage
	32,01.	Gasreglage och färdbroms som kombinerade system som manövreras med en hand

	32,02.	Gasreglage och färdbroms som kombinerade system som manövreras utifrån
33		Kombinerade system för färdbroms, gasreglage och styrning
	33,01.	Gasreglage, färdbroms och styrning som kombinerade system som manövreras utifrån med en hand
	33,02.	Gasreglage, färdbroms och styrning som kombinerade system som manövreras utifrån med två händer
35		Anpassade reglage (ljusreglage, vindrutetorkare/spolare, signalhorn, körriktningsvisare, etc.)
	35,02.	Reglage som kan manövreras utan att styrningsanordningen måste släppas
	35,03.	Reglage som kan manövreras utan att styranordningen måste släppas med vänster hand
	35,04.	Reglage som kan manövreras utan att styranordningen måste släppas med höger hand
	35,05.	Reglage som kan manövreras utan att styrningsanordningen och gas- och bromsreglaget måste släppas
40		Anpassad styranordning
	40,01.	Styrning med maximal manövreringskraft av ... N ¹² (t.ex. ”40.01(140N)”))
	40,05.	Anpassad ratt (större och/eller tjockare ratt, ratt med mindre diameter etc.)
	40,06.	Anpassning av rattens position

¹² Denna kraft anger förarens förmåga att använda systemet.

	40,09.	Fotmanövrerad styrning
	40,11.	Stödjande anordning på ratten
	40,14.	Anpassade styrsystem som manövreras med en hand/arm
	40,15.	Alternativt styrsystem som manövreras med två händer/armar
42		Anpassade anordningar för sikt bakåt/åt sidan
	42,01.	Anpassad anordning för sikt bakåt
	42,03.	Extra invändig anordning som förbättrar sikt åt sidan
	42,05.	Anordning som täcker den döda vinkeln
43		Förarens sittplats
	43,01.	Förhöjt förarsäte som ger normal sikt på normalt avstånd från ratten och pedalerna
	43,02.	Förarsäte som är anpassat efter kroppsformen
	43,03.	Förarsäte med sidostöd för god stabilitet
	43,04.	Förarsäte med armstöd
	43,06.	Anpassat säkerhetsbälte
	43,07.	Säkerhetsbälte med stöd för god stabilitet
44		Anpassning av motorcykel (obligatorisk användning av underkoder)
	44,01.	Manövrering av båda bromsarna genom ett reglage
	44,02.	Anpassad främre hjulbroms
	44,03.	Anpassad bakre hjulbroms
	44,04.	Anpassat gasreglage

	44,08.	Säteshöjd som ger föraren till motorcykeln möjlighet att i sittande position ha båda fötterna på marken samtidigt vid stopp och stillastående
	44,09.	Maximal manövreringskraft av främre hjulbroms ... N ¹³ (t.ex. "44.09(140N)")
	44,10.	Maximal manövreringskraft av bakre hjulbroms ... N ¹⁴ (t.ex. "44.10(240N)")
	44,11.	Anpassat fotstöd
	44,12.	Anpassat handtag
45		Endast motorcykel med sidvagn
46		Endast motordrivna trehjulingar
47		Begränsat till fordon med mer än två hjul som inte kräver att föraren balanserar upp fordonet vid start, stopp och stillastående

¹³ Denna kraft anger förarens förmåga att använda systemet.

¹⁴ Denna kraft anger förarens förmåga att använda systemet.

50		Begränsat till ett visst fordon/chassinummer (fordonsidentifieringsnummer, VIN)
Bokstäver som används i kombination med koderna 01–44 för ytterligare specificering:		
a	vänster	
b	höger	
c	hand	
d	fot	
e	mitten	
f	arm	
g	tumme	

KODER FÖR BEGRÄNSAD ANVÄNDNING

60		Valfria överensstämmelser (obligatorisk användning av underkoder)
	60,01.	En B-körkortsinnehavare som är minst 21 år får köra motordrivna trehjulingar med en effekt på mer än 15 kW
	60,02.	En B-körkortsinnehavare får köra motorcyklar i kategori A1
	60,03.	En B1-körkortsinnehavare får endast köra fordon med en totalvikt som inte överstiger 2 500 kg och en högsta hastighet som är tekniskt begränsad till 45 km/h
61		Begränsad till resor under dagtid (t.ex. en timme efter soluppgången och en timme före solnedgången)
62		Begränsad till resor inom en radie av ... km från körkortsinnehavarens bostad eller enbart inom staden/regionen

63		Begränsad till körning utan passagerare
64		Begränsad till körning med högst ... km/h
65		Begränsad till körning endast med annan körkortsinnehavare som innehar ett körkort i minst samma kategori, såvida inte villkoret omfattas av kod 98.02
66		Begränsad till körning utan släpvagn
67		Ingen körning på motorväg
68		Ingen alkohol
69		Begränsad till körning med fordon utrustade med alkolås i enlighet med EN 50436. Angivandet av en sista giltighetsdag är frivilligt (t.ex. "69" eller "69(01.01.2016)")

ADMINISTRATIVA FRÅGOR

70		Utbyte av körkort nr ... utfärdat av ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredjeland, exempelvis "70.0123456789.NL")
71		Duplikat av körkort nr ... (EU/FN-symbol om det är frågan om tredjeland, exempelvis "71.987654321.HR")
72		Utbyte av körkort nr... utfärdat av... (FN-symbol om det är frågan om ett tredjeland som omfattas av ett genomförandebeslut enligt artikel 12.7, exempelvis "72.0123456789.USA")
73		Begränsat till fordon i kategori B av typen motordriven fyrhjuling (B1).
78		Begränsat till fordon med automatisk växellåda

79		Begränsat till fordon enligt artikel 18 i detta direktiv (obligatorisk användning av underkoder)
	79,01.	Begränsat till tvåhjuliga fordon med eller utan sidvagn
	79,02.	Begränsat till fordon i kategori AM av typen trehjulingar eller lätta fyrhjulingar
	79,03.	Begränsat till motordrivna trehjulingar
	79,04.	Begränsat till motordrivna trehjulingar till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som inte överstiger 750 kg
	79,05.	Motorcykel i kategori A1 med ett effekt/viktförhållande som överstiger 0,1 kW/kg
	79,06.	Fordon i kategori BE där släpvagnens tillåtna totalvikt överstiger 3 500 kg
80		Begränsat till de innehavare av körkort för fordon i kategori A av typen motordriven trehjuling som inte uppnått 24 års ålder
81		Begränsat till de innehavare av körkort för fordon i kategori A av typen tvåhjulig motorcykel som inte uppnått 21 års ålder
95		Föraren innehar ett yrkeskompetensbevis enligt direktiv (EU) 2022/2561 giltigt t.o.m. ... (t.ex. "95(01.01.2028)").
96		Fordon i kategori B till vilka en släpvagn får kopplas med en tillåten totalvikt som överstiger 750 kg och där fordonskombinationens tillåtna överstiger 3 500 kg men är högst 4 250 kg

97		Ej behörig att framföra fordon i kategori C1 som omfattas av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 165/2014 ¹⁵ .
98		Koder som används vid tillämpning av artiklarna 14 och 15 (obligatorisk användning av underkoder)
	98,01	Föraren betraktas som en ny förare och omfattas av villkoren för prøvotiden. Om körkortet byts ut, förnyas eller ersätts ska koden kompletteras med det slutdatum för prøvotiden som ursprungligen angavs (t.ex. 98.01.13.04.2028).
	98,02	Innehavaren ska uppfylla villkoren för beledsagad körning tills han eller hon fyller 18 år.
99		Kod som används för körning av campingbil eller tung ambulans med B-körkort med en tillåten totalvikt som överstiger 3 500 kg men är högst 4 250 kg

Koderna 100 och däröver ska vara nationella koder som endast gäller inom den körkortsutfärdande medlemsstatens territorium.

¹⁵ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 165/2014 av den 4 februari 2014 om färdskrivare vid vägtransporter, om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3821/85 om färdskrivare vid vägtransporter och om ändring av Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet (EUT L 60, 28.2.2014, s. 1).

BILAGA II

MINIMIKRAV FÖR FÖRARPROV OCH KUNSKAPER, FÄRDIGHETER OCH BETEENDE VID KÖRNING AV ETT MOTORDRIVET FORDON

I. MINIMIKRAV FÖR FÖRARPROV

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att säkerställa att den som ansöker om körkort har de kunskaper och färdigheter samt uppvisar det beteende som krävs för att framföra ett motordrivet fordon. De prov som införs i detta syfte ska bestå av

- ett kunskapsprov, och
- efter ett godkänt kunskapsprov, ett körprov.

Villkoren för genomförandet av dessa prov fastställs nedan.

A. KUNSKAPSPROV

1. Utformning

Provet ska vara utformat så att det visar att den sökande har de kunskaper som krävs i de ämnen som är förtecknade i punkterna 2, 3 och 4.

Om den som ansöker om körkort i en kategori har godkänts på ett kunskapsprov för körkort i en annan kategori behöver de gemensamma bestämmelserna i punkt 2, 3 och 4 inte tillämpas.

2. Innehållet i kunskapsprovet för samtliga fordonskategorier

Provet ska innehålla frågor om varje ämne som finns förtecknat i följande punkter, medan varje medlemsstat själv ska fastställa frågornas innehåll och utformning.

- a) Vägtrafikbestämmelser:
 - Särskilt vägmärken, vägmarkeringar, signaler, väjningsplikt och hastighetsbegränsningar.
- b) Föraren:
 - Betydelsen av uppmärksamhet och samspel med andra vägtrafikanter, inbegripet användare av mikromobilitet.
 - Allmän uppfattningsförmåga, inbegripet uppfattning av faror, omdömesförmåga och beslutsfattande, särskilt reaktionstiden, liksom förändringar i körförmågan som beror på alkohol, narkotika och läkemedel, psykiskt tillstånd och trötthet.

- c) Vägen:
- De viktigaste principerna avseende ett säkert avstånd mellan fordon, bromssträckor och väghållning vid olika väderleks- och vägförhållanden.
 - Riskfaktorer vid körning som beror på olika vägförhållanden, inbegripet uppfattning och förutseende av faror, särskilt hur de ändras till följd av väderlek och tiden på dygnet.
 - Olika vägtypers egenskaper och de därmed sammanhängande föreskrivna kraven.
 - Säker körning i vägtunnlar.
- d) Andra vägtrafikanter:
- Särskilda riskfaktorer kopplade till andra vägtrafikanters bristande erfarenhet, särskilt oskyddade trafikanter som är sämre skyddade i trafiken än användare av motorfordon som bilar, bussar och lastbilar och som är direkt utsatta för kollisionskrafter. Denna kategori omfattar fotgängare, cyklister, användare av motordrivna tvåhjuliga fordon, användare av anordningar för personlig rörlighet och personer med funktionshinder eller nedsatt rörlighet och orienteringsförmåga.
 - Risker i samband med förflyttning och körning av olika typer av fordon och deras förars olika synfält, inklusive fordon med avancerade förarstödsystem och andra automatiska system.
- e) Allmänna regler och förordningar samt andra bestämmelser:
- Bestämmelser i fråga om administrativa dokument som krävs för att få använda fordonen.
 - Allmänna regler för hur föraren ska handla vid en olycka (placera ut varningstriangel och slå larm) och vilka åtgärder han eller hon kan vidta för att om så är nödvändigt hjälpa trafikolycksoffer.
 - Säkerhetsfaktorer som rör fordonet och det gods och de personer som transporteras.
 - Kunskap om säkerhetsaspekter som rör fordon som drivs med alternativa bränslen.
- f) Nödvändiga försiktighetsåtgärder när fordonet lämnas.
- g) Mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten. Sökanden ska kunna upptäcka de vanligaste felen, särskilt på styr-, fjädrings- och bromssystem, däck, belysning och körriktningsvisare, reflexanordningar, backspeglar, vindruta och vindrutetorkare, avgassystem, säkerhetsbälten och signalhorn.

- h) Fordonets säkerhetsutrustning, särskilt användningen av säkerhetsbälten, nackskydd och säkerhetsutrustning för barn.
- ha) Laddning av elfordon.
- i) Regler och aspekter avseende fordon användning i förhållande till miljön, inbegripet när det gäller elfordon: lämplig användning av signalhorn, måttlig bränsleförbrukning/energiförbrukning, begränsning av utsläpp (utsläpp av växthusgaser, luftföroreningar, ljud och mikroplast från däck- och vägslitage osv.).
- j) Fördelarna, begränsningarna och riskerna med avancerade förarstödsystem och automatiska körsystem. Vikten av skillnaderna mellan dem och den säkra användningen av dem, liksom förarens samverkan med dem, förarens skyldigheter och hur systemen kan påverka förarens medvetenhet och beteende. Detta omfattar systemens användningsområde, förekomsten av begäranden om övertagande som genereras av systemen och förarens återstående skyldigheter medan systemet är aktiverat.

Nytt skäl 18a:

”(18a) Med tanke på den ökande tillgången till och användningen av avancerade förarstödsystem och automatiska körsystem är det nödvändigt att inkludera krav avseende dessa system i kunskapsproven för att säkerställa att föraren har allmänna kunskaper om fördelarna, begränsningarna och riskerna med automatiska system. Detta kunskapskrav omfattar framför allt de automatiska körsystemens användningsområde, förekomsten av begäranden om övertagande från de automatiska körsystemen och förarens återstående skyldigheter medan de automatiska körsystemen är aktiverade.”

3. Särskilda bestämmelser för kategorierna A1, A2 och A

Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om

- a) användning av skyddsutrustning såsom handskar, stövlar, kläder och hjälm,
- b) motorcykelförarens synlighet för andra vägtrafikanter,
- c) riskfaktorer i samband med olika vägförhållanden, i enlighet med ovanstående, särskilt när det gäller hala partier som brunnsslock, vägmarkeringar som linjer och pilar samt spårvagnsspår,
- d) mekaniska aspekter som har betydelse för trafiksäkerheten, vilket nämns ovan, särskilt när det gäller nödstoppreglage, oljenivå och kedja.

4. Särskilda bestämmelser för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E

1. Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om

- a) bestämmelser om körtider och viloperioder enligt definitionerna i Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006¹⁶, användning av färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014,
- b) bestämmelser om typen av transport, dvs. gods eller passagerare,
- c) fordons- och transportdokument som krävs för nationell och internationell transport av gods och passagerare,
- d) hur man ska agera i samband med en olycka samt åtgärder som ska vidtas efter en olycka eller liknande, exempelvis akuta åtgärder såsom evakuering av passagerare och grundläggande kunskaper om första hjälpen,
- e) försiktighetsåtgärder vid avmontering och byte av hjul,
- f) bestämmelser om fordonsvikter och fordonsmått samt bestämmelser om hastighetsregulatorer,
- g) begränsningar av synfältet som beror på fordonens konstruktion,
- h) läsning av vägkarta, planering av resväg, inbegripet användning av elektroniska navigationssystem (frivilligt).
- i) säkerhet i samband med lastning av fordonet, dvs. kontroll av lasten (packning och fästanordningar), svårigheter vid olika typer av last (exempelvis vätskor, hängande last ...), lastning och lossning av gods samt användning av lastningsutrustning (endast kategorierna C, CE, C1, C1E),
- j) förarens ansvar när det gäller transport av passagerare och deras komfort och säkerhet, transport av barn samt nödvändiga kontroller före avfärd; Samtliga busstyper bör ingå i kunskapsprovet (bussar i kollektivtrafik, långfärdsbussar, bussar med särskilda mått, etc.) (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).
- k) De som ansöker om körkort för fordon i kategori C1 eller C1E som inte omfattas av förordning (EU) nr 165/2014 får av medlemsstaterna undantas från kravet att visa sina kunskaper i de ämnen som är förtecknade i punkterna 4.1 a–c.

¹⁶ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 561/2006 av den 15 mars 2006 om harmonisering av viss sociallagstiftning på vägtransportområdet och om ändring av rådets förordningar (EEG) nr 3821/85 och (EG) nr 2135/98 samt om upphävande av rådets förordning (EEG) nr 3820/85 (EUT L 102, 11.4.2006, s. 1).

2. Obligatorisk kontroll av de allmänna kunskaperna om följande ytterligare bestämmelser för kategorierna C, CE, D och DE:
- a) Principerna för hur förbränningsmotorer[...], vätskor (exempelvis motorolja, kylvätska, spolarvätska), bränslesystem, elsystem, tändningssystem och transmissionssystem (koppling, växellåda, etc.) är uppbyggda och fungerar.
 - b) Smörjmedel och frostskyddsvätska.
 - c) Principerna för konstruktion, montering, korrekt användning och underhåll av däck.
 - d) Principerna för olika typer av bromssystem och hastighetsregulatorer, deras funktion och viktigaste delar samt anslutning, användning och dagligt underhåll, och användningen av låsningsfria bromsar.
 - e) Principerna för olika typer av kopplingssystem, deras funktion och viktigaste delar samt anslutning, användning och dagligt underhåll (endast kategorierna CE, DE).
 - f) Metoder för felsökning vid driftsfel.
 - g) Förebyggande underhåll av fordon och nödvändiga löpande reparationer.
 - h) Förarens ansvar när det gäller mottagande, transport och leverans av gods i enlighet med överenskomna villkor (endast kategorierna C, CE).

B. KÖRPROV

5. Fordonet och dess utrustning

1. Fordons växellåda

- a) För att få framföra ett fordon med manuell växellåda krävs ett godkänt körprov som genomförts i ett sådant fordon.

Med fordon med manuell växellåda avses ett fordon med kopplingspedal (eller manuell spak för kategorierna A, A2 och A1) som föraren måste använda när denne startar eller stannar och växlar fordonet.

- b) Fordon som inte uppfyller kriterierna i punkt 5.1 a ska anses ha automatisk växellåda.

Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 5.1 c ska, om en sökande genomför körprov på ett fordon med automatisk växellåda, detta anges på ett körkort som utfärdas på grundval av ett sådant prov med tillämplig unionskod enligt del E i bilaga I. Körkort med en sådan angivelse får endast användas för att köra fordon med automatisk växellåda.

Den unionskod som beskrivs i första stycket ska inte anges på, eller ska därefter tas bort från, ett körkort i kategori A1, A2, A, B1 eller B om sökanden eller innehavaren klarar ett särskilt körprov eller genomgår en särskild utbildning, som kan ske före eller efter körprovet på ett fordon med automatisk växellåda.

Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att

- i) godkänna och övervaka den särskilda utbildningen, eller
- ii) anordna det särskilda körprovet.

Fordon som används för den utbildning eller det prov som avses i denna punkt ska ha manuell växellåda och ska omfattas av den kategori av körkort som deltagarna har ansökt om.

Längden på körprovet och den körda sträckan ska vara tillräckliga för att bedöma de färdigheter och beteenden som anges i punkt 6 eller 7 i denna bilaga, med särskild hänsyn tagen till hur fordonets transmission hanteras.

Utbildningen ska omfatta alla aspekter som omfattas av punkt 6 eller 7 i denna bilaga, med särskild uppmärksamhet på hur fordonets transmission hanteras. Varje utbildningsdeltagare ska utföra de praktiska delarna av utbildningen och visa sina färdigheter och sitt beteende på allmän väg. Utbildningen ska vara minst 7 timmar.

- c) Särskilda bestämmelser för fordon i kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E

Medlemsstaterna får besluta att inga begränsningar till fordon med automatisk växellåda ska anges på körkort för fordon i kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E som avses i punkt 5.1 b, om den sökande redan har ett körkort utan den begränsning som föreskrivs i punkt b i minst en av följande kategorier: B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 eller D1E, och om denne vid körprovet genomfört de manövrer som anges i punkt 8.4.

2. De fordon som används vid körproven ska uppfylla de minimikrav som anges nedan. Medlemsstaterna får införa bestämmelser om strängare eller flera krav. På de fordon i kategorierna A1, A2 och A som används vid körprov får medlemsstaterna tillämpa en tolerans på 5 cm³ under fastställd minsta cylindervolym.

a) Kategori A1:

Motorcykel i kategori A1 utan sidvagn, med en märkeffekt som inte överstiger 11 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,1 kW/kg samt en maxhastighet som inte understiger 80 km/h.

Om motorcykeln drivs av en förbränningsmotor, ska slagvolymen vara minst 120 cm³.

Om motorcykeln drivs av en elektrisk motor, ska effekt/viktförhållandet vara minst 0,08 kW/kg.

b) Kategori A2:

Motorcykel utan sidvagn, med en märkeffekt som inte understiger 20 kW eller överstiger 35 kW och ett effekt/viktförhållande som inte överstiger 0,2 kW/kg.

Om motorcykeln drivs av en förbränningsmotor, ska slagvolymen vara minst 250 cm³.

Om motorcykeln drivs av en elektrisk motor, ska effekt/viktförhållandet vara minst 0,15 kW/kg.

c) Kategori A:

Motorcykel utan sidvagn, med en tomvikt som överstiger 180 kg och märkeffekt som inte understiger 50 kW. Medlemsstaten får godkänna en tolerans på 5 kg under fastställd minimivikt.

Om motorcykeln drivs av en förbränningsmotor, ska slagvolymen vara minst 600 cm³.

Om motorcykeln drivs av en elektrisk motor, ska effekt/viktförhållandet vara minst 0,25 kW/kg.

d) Kategori B:

Ett fyrhjuligt fordon i kategori B med en maxhastighet på minst 100 km/h.

e) Kategori BE:

En fordonskombination som består av ett provfordon i kategori B och en släpvagn som har en högsta tillåten vikt på minst 1 000 kg och en maxhastighet på minst 100 km/h och som inte omfattas av kategori B. Släpvagnens lastutrymme ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som motorfordonet. Den slutna lådkonstruktionen får även vara något smalare än motorfordonet, förutsatt att sikten bakåt bara är möjlig om man använder motorfordonets sidobackspeglar; Släpvagnen ska ha en faktisk totalvikt på minst 800 kg.

f) Kategori B1:

- i) En motordriven fyrhjuling med en maxhastighet på minst 60 km/h, eller
- ii) om körkortet ger behörighet att framföra sådana fordon som avses i artikel 9.4 första stycket c, ska det fordon som används vid körprov uppfylla de villkor som anges däri.

g) Kategori C:

Ett fordon i kategori C med en högsta tillåten vikt på minst 12 000 kg, en längd på minst 8 m, en bredd på minst 2,40 m och en maxhastighet på minst 80 km/h. Fordonet ska vara försett med låsningsfria bromsar och utrustat med färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014. Lastutrymmet ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Fordonet ska ha en faktisk totalvikt på minst 10 000 kg.

h) Kategori CE:

Antingen ett ledat fordon eller en fordonskombination som består av ett provfordon i kategori C och en släpvagn med en längd på minst 7,5 m. Både det ledade fordonet och fordonskombinationen ska ha en högsta tillåten vikt på minst 20 000 kg, en längd på minst 14 m, en bredd på minst 2,40 m och en maxhastighet på minst 80 km/h samt vara försedd med låsningsfria bromsar och utrustad med en färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014. Lastutrymmet ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Både det ledade fordonet och fordonskombinationen ska ha en faktisk totalvikt på minst 15 000 kg.

i) Kategori C1:

Ett fordon i underkategori C1 med en högsta tillåten vikt på minst 4 000 kg, en minimilängd på 5 m och en maxhastighet på minst 80 km/h. Fordonet ska vara försett med låsningsfria bromsar och utrustat med färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014. Lastutrymmet ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten.

Om personens förmåga att använda färdskrivare inte kommer att testas behöver fordonet inte vara utrustat med färdskrivare.

j) Kategori C1E:

En fordonskombination som består av ett provfordon i underkategori C1 och en släpvagn med en högsta tillåten vikt på minst 1 250 kg. Fordonskombinationen ska ha en längd på minst 8 m och en maxhastighet på minst 80 km/h. Släpvagnens lastutrymme ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är åtminstone lika bred och lika hög som förarhytten. Den slutna lådkonstruktionen får även vara något smalare än förarhytten, förutsatt att sikten bakåt bara är möjlig om man använder motorfordonets sidobackspeglar. Släpvagnen ska ha en faktisk totalvikt på minst 800 kg.

k) Kategori D:

Ett fordon i kategori D med en längd på minst 10 m, en bredd på minst 2,40 m och en maxhastighet på minst 80 km/h. Fordonet ska vara försett med låsningsfria bromsar och utrustat med färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014.

l) Kategori DE:

En fordonskombination som består av ett provfordon i kategori D och en släpvagn med en högsta tillåten vikt på minst 1 250 kg, en bredd på minst 2,40 m och en maxhastighet på minst 80 km/h. Släpvagnens lastutrymme ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 m bred och 2 m hög. Släpvagnen ska ha en faktisk totalvikt på minst 800 kg.

m) Kategori D1:

Ett fordon i underkategori D1 med en högsta tillåten vikt på minst 4 000 kg, en minimilängd på 5 m och en maxhastighet på minst 80 km/h. Fordonet ska vara försett med låsningsfria bromsar och utrustat med färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014.

n) Kategori D1E:

En fordonskombination som består av ett provfordon i underkategori D1 och en släpvagn med en högsta tillåten vikt på minst 1 250 kg samt en maxhastighet på minst 80 km/h. Släpvagnens lastutrymme ska bestå av en sluten lådkonstruktion som är minst 2 m bred och 2 m hög. Släpvagnen ska ha en faktisk totalvikt på minst 800 kg.

6. Färdigheter och beteende som ska prövas för kategorierna A1, A2 och A

1. Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten

De sökande ska visa sin förmåga att förbereda en säker körning genom att uppfylla följande krav:

- a) Justera skyddsutrustning såsom handskar, stövlar, kläder och hjälm.
 - b) Göra [...] slumpmässiga kontroller av däck, bromsar, styrning, nödstoppreglage (i tillämpliga fall), kedja, oljenivåer, lysen, reflexanordningar, körriktningsvisare och signalhorn.
- 2. Särskilda manövrer som ska provas med avseende på trafiksäkerheten:**
- a) Ställa motorcykeln på och ta ner den från stödet och flytta den genom att leda den med motorn avstängd.
 - b) Parkera motorcykeln med användning av stödet.

- c) Minst två manövrer, inbegripet slalomkörning, ska utföras vid låg hastighet. Detta ska göra det möjligt att bedöma förmågan att hantera gaspedal, broms, balans, blickens riktning, placering på motorcykeln och fötternas placering på fotstöden. Om provet utförs på en motorcykel med manuell växellåda ska detta kombineras med handhavande av kopplingen.
- d) Minst två manövrer ska utföras vid högre hastighet, varav en vid en hastighet på minst 30 km/h och en undanmanöver för hinder vid en hastighet på minst 50 km/h. Detta ska göra det möjligt att bedöma förmågan avseende placering på motorcykeln, blickens riktning, balans och styrteknik. Om provet utförs på en motorcykel med manuell växellåda ska en manöver utföras med andra eller tredje växeln. Detta ska göra det möjligt att bedöma förmågan avseende växlingsteknik.
- e) Bromsning: Minst två inbromsningsmanövrer ska utföras, inbegripet en nödbromsning från en hastighet på minst 50 km/h. Detta ska göra det möjligt att bedöma förmågan att hantera främre och bakre broms, blickens riktning och förarens placering på motorcykeln.

3. Trafikbeteende

Sökanden ska i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- a) Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- b) Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- c) Köra i kurvor.
- d) Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- e) Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- f) Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- g) Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- h) Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall): rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagnar och bussar, övergångsställen, körning uppför och nedför långa backar, tunnlar.

- i) Reagera på och förutse farliga situationer. Genom undantag från skyldigheten att utföra åtgärderna i normala trafiksituationer ska åtgärderna endast utföras om den farliga situationen uppstår oavsiktligt. Alternativt kan simulatorer användas för att pröva dessa färdigheter.
- j) Iaktta nödvändig försiktighet vid avstigning.

7. Färdigheter och beteende som ska provas för kategorierna B, B1 och BE

1. Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten

De sökande ska visa sin förmåga att förbereda en säker körning genom att uppfylla följande krav:

- a) Ställa in sätet för att få en korrekt körställning.
- b) Ställa in backspeglar, säkerhetsbälten och nackskydd om sådana finns.
- c) Kontrollera att dörrarna är stängda.
- d) Göra slumpmässiga kontroller av däck, styrning, bromsar, vätskor (exempelvis motorolja, kylarvätska, spolarvätska), lysen, reflexanordningar, körriktningsvisare och signalhorn.
- e) Kontrollera säkerheten vid lastning, dvs. kaross, presenningar, lastdörrar, låsmekanism för förarhytt, lastmetoder och säkring av lasten (endast kategori BE).
- f) Kontrollera kopplingsmekanismen, bromsar och elektriska kopplingar (endast kategori BE).

2. Kategorierna B och B1: särskilda manövrer att prova med avseende på trafiksäkerheten

Ett urval av följande manövrer ska provas (minst två manövrer av de fyra punkterna, varav en vid backning):

- a) Backa rakt bakåt eller backa åt höger eller vänster runt ett hörn utan att komma över i fel fil.
- b) Vända fordonet med användning av fram- och backväxlar.
- c) Parkera fordonet och lämna en parkeringsplats (parallellt, snett eller vinkelrätt, framåt eller bakåt, på plan mark, i uppförs- eller nedförsbacke).
- d) Genomföra en korrekt inbromsning till stillastående. Nödbromsning är dock inte obligatoriskt.

3. Kategori BE: särskilda manövrer att prova med avseende på trafiksäkerheten
- a) Koppla släpvagn till och från, eller från och åter till, dragfordonet; manövern måste inkludera att dragfordonet och släpvagnen är parkerade sida vid sida (dvs. inte efter varandra).
 - b) Backa längs en kurva, vars linje medlemsstaterna själva får fastställa.
 - c) Parkera säkert vid lastning och lossning.

4. Trafikbeteende

Sökanden ska i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- a) Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- b) Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- c) Köra i kurvor.
- d) Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- e) Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- f) Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- g) Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- h) Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall): rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagnar och bussar, övergångsställen, körning uppför och nedför långa backar, tunnlar.
- i) Iakttäta nödvändig försiktighet vid avstigning.
- j) Reagera på och förutse farliga situationer. Genom undantag från skyldigheten att utföra åtgärderna i normala trafiksituationer ska åtgärderna endast utföras om den farliga situationen uppstår oavsiktligt. Alternativt kan simulatorer användas för att pröva dessa färdigheter.

8. **Färdigheter och beteende som ska prövas för kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E**

1. Förberedelser och teknisk kontroll av fordonet med avseende på trafiksäkerheten

De sökande ska visa sin förmåga att förbereda en säker körning genom att uppfylla följande krav:

- a) Ställa in sätet för att få en korrekt körställning.
 - b) Ställa in backspeglar, säkerhetsbälten och nackskydd om sådana finns.
 - c) Göra slumpmässiga kontroller av däck, styrning, bromsar, lysen, reflexanordningar, körriktningsvisare och signalhorn.
 - d) Kontrollera servostyrda broms- och styrsystem. Kontrollera att hjul, hjulbultar, stänkskydd, vindruta, fönster och vindrutetorkare, vätskor (exempelvis motorolja, kylvätska, spolarvätska) är i gott skick. Kontrollera och kunna använda instrumentpanelen, inbegripet färdskrivare enligt definitionen i förordning (EU) nr 165/2014. Sistnämnda krav är inte tillämpligt på dem som ansöker om körkort för fordon i kategori C1 eller C1E som inte omfattas av den förordningen.
 - e) Kontrollera lufttryck, tryckluftsbehållare och upphängning.
 - f) Kontrollera säkerheten vid lastning, dvs. kaross, presenningar, lastdörrar, lastmekanism (i tillämpliga fall), låsmekanism för förarhytt (i tillämpliga fall), lastmetoder och säkring av lasten (endast kategorierna C, CE, C1, C1E).
 - g) Kontrollera kopplingsmekanismen, bromsar och elektriska kopplingar (endast kategorierna CE, C1E, DE, D1E).
 - h) Vidta säkerhetsåtgärder för särskilda fordon: kontrollera kaross, dörrar, nödutgångar, förstahjälpenutrustning, brandsläckare och annan säkerhetsutrustning (endast kategorierna D, DE, D1, D1E).
 - i) Läsning av vägkarta, planering av resväg, inbegripet användning av elektroniska navigationssystem (frivilligt).
- 1a) Framförande av dragfordonet utan släpvagn (endast C1E, CE, D1E och DE)
- Om föraren inte redan har behörighet att framföra fordonen i kategorierna C1, C, D1 och D måste förmågan att framföra dragfordonet säkerställas före framförande med en påkopplad släpvagn.

2. Särskilda manövrer som ska provas med avseende på trafiksäkerheten:

- a) Koppla släpvagn till och från, eller från och åter till, dragfordonet; manövern måste inkludera att dragfordonet och släpvagnen är parkerade sida vid sida (dvs. inte på ett led) (endast kategorierna CE, C1E, DE och D1E).
- b) Backa längs en kurva, vars linje medlemsstaterna själva får fastställa.
- c) Parkera säkert vid lastning och lossning på lastramp/brygga eller liknande installation (endast kategorierna C, CE, C1 och C1E).
- d) Parkera så att passagerare säkert kan kliva av och på bussen (endast kategorierna D, DE, D1 och D1E).

3. Trafikbeteende

Sökanden ska i normala trafiksituationer och med beaktande av nödvändiga försiktighetsmått kunna genomföra följande manövrer på ett säkert sätt:

- a) Köra iväg efter en parkering eller ett stillastående i trafiken, köra ut från en utfart.
- b) Köra på raka vägar, passera mötande fordon, även i trånga passager.
- c) Köra i kurvor.
- d) Närma sig och passera plankorsningar och vägkorsningar.
- e) Svänga till höger och vänster samt byta fil.
- f) Köra på och av motorvägar eller liknande (i tillämpliga fall) från en påfart respektive avfart.
- g) Köra om andra trafikanter (om möjligt), passera hinder, exempelvis parkerade bilar, bli omkörd av andra trafikanter (i tillämpliga fall).
- h) Passera särskilda trafikmiljöer (i tillämpliga fall): rondeller, järnvägs korsningar, hållplatser för spårvagnar och bussar, övergångsställen, körning uppför och nedför långa backar, tunnlar.
- i) Iakttäta nödvändig försiktighet vid avstigning.
- j) Reagera på och förutse farliga situationer. Genom undantag från skyldigheten att utföra åtgärderna i normala trafiksituationer ska åtgärderna endast utföras om den farliga situationen uppstår oavsiktligt. Alternativt kan simulatorer användas för att pröva dessa färdigheter.

4. Säker och energieffektiv körning

Ett körsätt som tryggar säkerhet i trafiken och minskar bränsleförbrukning och avgaser under acceleration, fartminskning, körning i uppförs- och nedförsbackar. [...]

9. Bedömning av körprovet

1. För var och en av de körsituationer som nämns i punkterna 6, 7 och 8 ska bedömningen återspegla hur obesvärat den sökande använder fordonets reglage och vilken förmåga han eller hon visar att köra helt säkert i trafiken. Förarprövaren ska under hela provet känna ge sig säker. Körfel eller farligt beteende som innebär en omedelbar risk för provfordonet, dess passagerare eller andra trafikanter ska, oavsett om förarprövaren eller beledsagaren behöver ingripa eller inte, leda till att den sökande underkänns. Förarprövaren ska dock ha rätt att avgöra om körprovet ska fullföljas eller inte.

Förarprövaren ska ha den utbildning som är nödvändig för att korrekt kunna bedöma sökandens förmåga att köra säkert. För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning av fel i enlighet med de normer som fastställs i denna bilaga ska förarprövarnas arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemsstaten.
2. Under förarprovet ska förarprövaren särskilt fästa avseende vid huruvida den sökande kör försiktigt och tar hänsyn till övriga trafikanter. Detta ska återspegla den generella körstilen, vilket förarprövaren ska ta hänsyn till i sin allmänna bedömning av den sökande. I bedömningen ingår anpassad och tydlig (säker) körning, med hänsyn till väg- och väderleksförhållanden, annan trafik, andra vägtrafikanter (särskilt oskyddade trafikanter) och framförhållning.
3. Förarprövaren ska dessutom göra en bedömning av om den sökande
 - a) behärskar fordonet i fråga om korrekt användning av säkerhetsbälten, backspeglar, nackskydd, säten, lysen och annan utrustning; använder koppling, växellåda, gas, bromssystem (även det tredje bromssystemet i tillämpliga fall) och styrsystem på rätt sätt; kontrollerar fordonet under olika förhållanden och olika hastigheter; håller fordonet stabilt på vägen; känner till fordonets vikt, dimensioner och egenskaper, lastvikt och lasttyp (endast kategorierna BE, C, CE, C1, C1E, DE och D1E); ser till passagerarnas bekvämlighet (endast kategorierna D, DE, D1 och D1E) (långsam acceleration, mjuk körning och inga häftiga inbromsningar),
 - b) kör ekonomiskt, säkert och energieffektivt, med hänsyn till varvtal, växling, bromsning och acceleration (endast kategorierna B, BE, C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E),
 - c) har överblick över situationen både i fordonets omedelbara närhet och på medellångt och långt avstånd; använder backspeglarna på rätt sätt,
 - d) respekterar företrädesrätten: lämnar eller utnyttjar företräde i olika typer av vägkorsningar, lämnar företräde i andra situationer (exempelvis vid byte av körriktning och fil och vid särskilda manövrer),

- e) placerar fordonet korrekt på vägen: placerar fordonet på vägen, i filer, rondeller och kurvor på ett sätt som är lämpligt för typen av fordon och dess egenskaper samt om den sökande har framförhållning,
- f) håller avstånd: håller lämpligt avstånd till fordon framför och vid sidan av det egna fordonet samt till andra vägtrafikanter, särskilt oskyddade trafikanter,
- g) respekterar hastighetsbegränsningar och rekommendationer: inte överskrider högsta tillåtna hastighet, anpassar hastigheten till väderleks- och trafikförhållanden och i tillämpliga fall till nationella hastighetsbegränsningar, kör i en sådan hastighet att det är möjligt att stanna inom ett synligt och fritt vägavsnitt, anpassar hastigheten till den genomsnittshastighet som samma typ av vägtrafikanter håller,
- h) respekterar trafikljus, vägmärken och andra markeringar: agerar korrekt vid trafikljus, följer trafikreglerares anvisningar, agerar korrekt vid vägmärken (förbud eller påbud), handlar korrekt vid vägmarkeringar,
- i) respekterar signalering: i förekommande fall ger tecken på rätt sätt och vid lämplig tidpunkt, använder körriktningsvisare på rätt sätt, tar vederbörlig hänsyn till samtliga tecken från andra vägtrafikanter,
- j) behärskar att bromsa och stanna: saktar in i tid, bromsar och stannar beroende på omständigheterna, har framförhållning, använder de olika bromssystemen (endast för kategorierna C, CE, D och DE), använder andra hastighetsreglerande system än bromsarna (endast för kategorierna C, CE, D och DE).

10. Provets längd

Körprovets tidslängd och den tillryggalagda sträckan ska vara tillräckliga för att bedöma de färdigheter och det beteende som fastställs i avdelning B i den här bilagan. Körtiden på vägen får inte i något fall vara kortare än 25 minuter för kategorierna A, A1, A2, B, B1 och BE och inte kortare än 45 minuter för övriga kategorier. Detta inbegriper inte mottagandet av den sökande, förberedelsen av fordonet, den tekniska kontrollen av fordonet med hänsyn till trafiksäkerheten, de särskilda manövrerna, säkerställandet av förmåga i enlighet med punkt 8.1 a och tillkännagivandet av resultatet av körprovet.

11. Platsen för provet

Den del av provet som syftar till att bedöma den sökandes förmåga att genomföra de särskilda manövrerna får utföras på en särskild testbana. Den del av provet som gäller trafikbeteendet ska om möjligt äga rum på landsvägar, motortrafikleder, motorvägar (eller liknande) och olika typer av stadsgator (bostadsområden, områden med 30 km/h och 50 km/h, genomfartsvägar), vilka ska vara typiska för de svårigheter som förare kan utsättas för. Det är också önskvärt att provet äger rum under förhållanden med varierande trafiktäthet. Körtiden på vägen ska utnyttjas optimalt för att bedöma den sökandes körning i alla de olika trafikmiljöer som kan bli aktuella, särskilt med hänsyn till övergången mellan sådana miljöer.

II. KUNSKAPER, FÄRDIGHETER OCH BETEENDE SOM KRÄVS FÖR ATT FRAMFÖRA MOTORDRIVNA FORDON

Förare av alla motordrivna fordon ska vid alla tidpunkter ha de kunskaper, de färdigheter och det beteende som anges i punkterna 1–9 för att kunna

- upptäcka och förutse trafikfaror och risker och bedöma deras allvar,
- ha sådan kontroll över sitt fordon att de inte skapar farliga situationer samt reagera på lämpligt sätt om sådana situationer skulle uppstå,
- följa vägtrafikbestämmelser, särskilt dem som är avsedda att förebygga trafikolyckor och bibehålla trafikrytmen,
- upptäcka allvarliga tekniska fel på sitt fordon, särskilt sådana som utgör en säkerhetsrisk, och låta åtgärda dem på lämpligt sätt,
- ta hänsyn till samtliga faktorer som påverkar körförmågan (exempelvis alkohol, trötthet, dålig syn etc.) för att kunna köra säkert,
- värna samtliga trafikanter säkerhet, särskilt oskyddade trafikanter, genom att visa tillbörlig hänsyn mot andra,
- ha tillräcklig kunskap om riskfaktorer i samband med mikromobilitet,
- ha tillräcklig kunskap om säkerhet i samband med användning av fordon som drivs med alternativa bränslen,
- ha tillräcklig kunskap om användningen av fordon med avancerade förarstödsystem och om andra automatiska system.

Medlemsstaterna får vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att förare som inte längre har de kunskaper, den förmåga och det beteende som anges i punkterna 1–9 ovan kan öva upp dessa kunskaper och den förmågan så att de även i fortsättningen kan framföra ett motordrivet fordon.

BILAGA III

MINIMIKRAV I FRÅGA OM FYSISK OCH PSYKISK LÄMPLIGHET ATT FRAMFÖRA MOTORDRIVNA FORDON

DEFINITIONER

1. I denna bilaga indelas förarna i två grupper:

1. Grupp 1: Förare av fordon i kategorierna A, A1, A2 AM, B, B1 och BE.
2. Grupp 2: Förare av fordon i kategorierna C, CE, C1, C1E, D, DE, D1 och D1E.

I nationell lagstiftning får föreskrivas att bestämmelserna i denna bilaga för förare i grupp 2 ska gälla för förare av fordon i kategori B som använder sitt körkort i yrkesmässig verksamhet (taxibilar, ambulanser etc.).

2. På motsvarande sätt placeras de som ansöker om körkort för första gången eller om förnyat körkort i den grupp de kommer att tillhöra när körkortet har utfärdats eller förnyats.

[...]

3. [...]

4. [...]

5. [...]

SYNFORMÅGA

6. Alla som ansöker om körkort ska genomgå en lämplig undersökning för att säkerställa att de har tillräcklig synskärpa för att framföra motordrivna fordon och en vägledande undersökning för att bedöma om det krävs en ytterligare undersökning av synfältet. Om det finns anledning att tvivla på att den sökandes syn är tillräckligt god, ska han eller hon undersökas av behörig medicinsk personal. Vid denna undersökning ska följande faktorer särskilt uppmärksammas: synskärpan, synfältet, mörkerseende, känslighet mot bländning och kontrastkänslighet, dubbelseende och andra synfel som kan äventyra trafiksäkerheten.

Körkort får i undantagsfall övervägas för förare i grupp 1 då kraven på synfält eller synskärpa inte uppfylls, men det finns skäl att anta att utfärdandet av ett körkort för den sökande inte skulle försämra trafiksäkerheten. I sådana fall ska föraren undersökas av behörig medicinsk personal som kan konstatera att det inte föreligger någon annan nedsättning av synfunktionen, inklusive bländnings- och kontrastkänslighet eller nedsatt mörkerseende. Föraren eller sökanden ska även bli godkänd på ett praktiskt test som anordnas av en behörig myndighet.

Grupp 1:

1. Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort ska, om nödvändigt med korrigering linser, då båda ögonen används uppnå en binokulär synskärpa av minst 0,5.

Det horisontella synfältet ska dessutom vara minst 120 grader, som ska utvidgas minst 50 grader till höger och vänster och 20 grader uppåt och nedåt. Inga defekter får finnas inom den centrala tjugogradersradien.

Om en progredierande ögonsjukdom upptäcks eller fastställs får körkort utfärdas eller förnyas på villkor att sökanden regelbundet undersöks av behörig medicinsk personal.

2. Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort och är helt blind på ett öga eller endast använder det ena ögat (exempelvis på grund av dubbelseende) ska ha en synskärpa av minst 0,5, om nödvändigt med korrigering linser. Behörig medicinsk personal ska intyga att sökanden har haft denna monokulära syn tillräckligt länge för att ha anpassat sig till den och att synfältet för det ögat uppfyller det krav som fastställs i punkt 6.1.
3. Om en förare nyligen utvecklat dubbelseende eller blivit blind på det ena ögat ska det föreskrivas en anpassningsperiod (exempelvis sex månader) under vilken det inte är tillåtet att framföra ett motorfordon. Efter denna anpassningsperiod får tillstånd att framföra ett motorfordon endast ges efter ett positivt yttrande från synexperter och trafiksäkerhetsexperter.

Grupp 2:

4. Den som ansöker om körkort eller om förnyelse av körkort ska ha en synskärpa, om nödvändigt med korrigering linser, av minst 0,8 på det bästa ögat och minst 0,1 på det sämsta ögat. Om korrigering linser används för att uppnå synskärpan 0,8 och 0,1 ska minimiskärpan (0,8 och 0,1) uppnås antingen genom korrigering med glasögon som har en styrka på högst åtta dioptrier eller med hjälp av kontaktlinser. Korrektionen ska tolereras väl.

Det horisontella synfältet med båda ögonen ska dessutom vara minst 160 grader, som ska utvidgas minst 70 grader till höger och vänster och 30 grader uppåt och nedåt.

Inga defekter får finnas inom den centrala trettiogradersradien.

Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare med nedsatt kontrastkänslighet eller dubbelseende.

Om en förare fått väsentligt nedsatt syn på ett öga ska det föreskrivas en lämplig anpassningsperiod (exempelvis sex månader) under vilken det inte är tillåtet att framföra ett motorfordon. Efter denna anpassningsperiod får tillstånd att framföra ett motorfordon endast ges efter ett positivt yttrande från synexperter och trafiksäkerhetsexperter.

HÖRSEL

7. Körkort får utfärdas eller förnyas för sökande eller förare i grupp 2 efter ett utlåtande från behörig medicinsk personal. Vid läkarundersökningen ska särskild hänsyn tas till kompensationsmöjligheterna.

PERSONER MED FYSISKA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR

8. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som lider av motoriska besvär eller sjukdomar som gör det farligt att framföra ett motordrivet fordon.

Grupp 1:

1. Till sökande och förare med fysiska funktionsnedsättningar får körkort med särskilda villkor utfärdas med stöd av ett utlåtande från behörig medicinsk personal. Utlåtandet ska grunda sig på en medicinsk bedömning av de aktuella besvärerna eller sjukdomarna och om nödvändigt på ett praktiskt prov. Det ska också ange på vilket sätt fordonet ska anpassas och om föraren behöver använda ett ortopediskt hjälpmedel, i den utsträckning som provet av färdigheter och beteende visar att det inte innebär någon fara att framföra fordonet med ett sådant hjälpmedel.

2. Körkort får utfärdas eller förnyas för sökande eller förare med tilltagande besvär på villkor att personen regelbundet genomgår undersökning för att kontrollera att personen i fråga fortfarande kan köra fordonet helt säkert.

Om den fysiska funktionsnedsättningen är stabil, får körkort utfärdas eller förnyas utan att den sökande måste genomgå regelbundna läkarundersökningar.

Grupp 2:

3. Behörig medicinsk personal ska beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att framföra fordon som ingår i denna grupp.

HJÄRT- OCH KÄRLSJUKDOMAR

9. Hjärt- och kärlproblem eller -sjukdomar kan leda till en plötslig störning av hjärnfunktionerna som innebär en fara för trafiksäkerheten. Dessa problem utgör grunder för tillfälliga eller varaktiga körbegränsningar.
1. För följande hjärt- och kärlproblem får körkort utfärdas eller förnyas för sökande eller förare i de angivna grupperna först efter det att problemet verksamt har behandlats och med förbehåll för tillstånd av behörig medicinsk personal och vid behov regelbunden medicinsk bedömning:
 - a) Bradyarytmier (sinusknutesyndrom och överledningsstörningar) och takyarytmier (supraventrikulära och ventrikulära arytmier) med historia av synkope eller synkopepisoder på grund av arytmiproblem (gäller grupperna 1 och 2).
 - b) Bradyarytmier: sinusknutesyndrom och överledningsstörningar med andra gradens atrioventrikulärt (AV) block Mobitz II, tredje gradens AV-block eller alternerande skänkelblock (gäller grupp 2 endast).
 - c) Takyarytmier (supraventrikulära och ventrikulära arytmier) med
 - strukturella hjärtsjukdomar och framför allt ihållande ventrikulär takykardi (VT) (gäller grupperna 1 och 2), eller
 - polymorf kortvarig VT eller med indikation för en defibrillator (gäller endast grupp 2).
 - d) Symptom på angina pectoris (gäller grupperna 1 och 2).
 - e) Implantering eller byte av en permanent pacemaker (gäller endast grupp 2).

- f) Implantering eller byte av defibrillator eller lämplig eller olämplig chock från defibrillator (gäller endast grupp 1).
- g) Synkope (kortvarig förlust av medvetande och kroppshållning som kännetecknas av snabb start, kort varaktighet och spontan återhämtning på grund av global cerebral hypoperfusion, förmodligen reflexmedierad, av okänd orsak, utan några tecken på underliggande hjärtsjukdom) (gäller grupperna 1 och 2).
- h) Akut koronarsyndrom (gäller grupperna 1 och 2).
- i) Stabil angina pectoris om symtom inte uppträder vid lätt fysisk aktivitet (gäller grupperna 1 och 2).
- j) Perkutan koronar intervention (PCI) (gäller grupperna 1 och 2).
- k) Kranskärlsoperation (CABG) (gäller grupperna 1 och 2).
- l) Stroke/transient ischemisk attack (TIA) (gäller grupperna 1 och 2).
- m) Betydande carotisstenos (gäller endast grupp 2).
- n) Den maximala diameterna på aorta överstiger 5,5 cm (gäller endast grupp 2).
- o) Hjärtsvikt:
 - New York Heart Association (NYHA) klasserna I, II och III (gäller endast grupp 1),
 - NYHA-klasserna I och II under förutsättning att den vänstra ventrikelns ejektionsfraktion är minst 35 % (gäller endast grupp 2).
- p) Hjärttransplantation (gäller grupperna 1 och 2).
- q) Instrument för hjärtstöd (gäller endast grupp 1).
- r) Hjärtklaffkirurgi (gäller grupperna 1 och 2).
- s) Malign hypertoni (förhöjning av det systoliska blodtrycket ≥ 180 mmHg eller det diastoliska blodtrycket ≥ 110 mmHg i samband med risk för eller progressiva organskador) (gäller grupperna 1 och 2).
- t) Blodtryck grad 3 (diastoliskt blodtryck ≥ 110 mmHg och/eller systoliskt blodtryck ≥ 180 mmHg) (gäller endast grupp 2).
- u) Medfödd hjärtsjukdom (gäller grupperna 1 och 2).
- v) Hypertrofisk kardiomyopati om synkope inte uppträder (gäller endast grupp 1).
- w) Långt QT-syndrom med synkope, torsade de pointes eller QTc > 500 ms (gäller endast grupp 1).

2. För följande hjärt- och kärlproblem, får körkort inte utfärdas till de sökande eller förnyas för de förare som tillhör de angivna grupperna:
- a) Implantering av defibrillator (gäller endast grupp 2).
 - b) Perifer vaskulär sjukdom – torakal och abdominal aortaaneurysm när största tillåtna aortadiameter är sådan att den medför en avsevärd risk för plötslig ruptur och därmed plötslig funktionsnedsättning (gäller grupperna 1 och 2).
 - c) Hjärtsvikt:
 - NYHA IV (gäller endast grupp 1).
 - NYHA III och IV (gäller endast grupp 2).
 - d) Instrument för hjärtstöd (gäller endast grupp 2).
 - e) Hjärtklaffsjukdom med aortaregurgitation, aortastenos, mitral regurgitation eller mitralstenos, om funktionsförmågan uppskattas till NYHA IV eller om det har förekommit synkopepisoder (gäller endast grupp 1).
 - f) Hjärtklaffsjukdom med NYHA III eller IV eller med ejektionsfraktion (EF) under 35 % mitralstenos och allvarlig pulmonell hypertoni eller med allvarlig ekokardiografisk aortastenos eller aortastenos som orsakar synkope, undantaget helt asymtomatisk allvarlig aortastenos, om kraven i arbetsprovet uppfylls (gäller endast grupp 2).
 - g) Strukturella och elektriska kardiomyopatier – hypertrofisk kardiomyopati med en historia av synkope eller när två eller flera av följande tillstånd föreligger: vänstra ventrikelväggens tjocklek > 3 cm, icke-ihållande ventrikulär takykardi, fall av plötslig död i släkten (förstagrads släkting), ingen ökning av blodtrycket vid fysisk övning (gäller endast grupp 2).
 - h) Långt QT-syndrom med synkope, torsade de pointes och QTc > 500 ms (gäller endast grupp 2).
 - i) Brugada syndrom med synkope eller avvärt plötsligt hjärtstillestånd (gäller grupperna 1 och 2).

Körkort får utfärdas eller förnyas i undantagsfall, under förutsättning att detta kan motiveras med stöd av ett läkarutlåtande samt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum för att kontrollera att personen i fråga fortfarande kan köra fordonet säkert med hänsyn till inverkan av det medicinska tillståndet.

3. Andra kardiomyopatier

Risken för plötsliga funktionsnedsättande händelser ska bedömas hos den sökande eller föraren med väl beskrivna kardiomyopatier (t.ex. arytmogen högerkammarmarkardiomyopati, non-compaction kardiomyopati, katekolaminerg polymorf ventrikulär takykardi och kort QT-syndrom) eller med nya kardiomyopatier som kan komma att upptäckas. Det krävs en noggrann specialistutvärdering. Prognosdetaljerna för den specifika kardiomyopatin ska beaktas.

4. Medlemsstaterna får begränsa utfärdandet av körkort till de sökande eller förnyelse av körkort för de förare som har andra hjärt- och kärlsjukdomar.

DIABETES

10. I de följande punkterna avses med

allvarlig hypoglykemi att en annan persons hjälp krävs, och med

återkommande hypoglykemi en andra allvarlig hypoglykemi under en tolv månadersperiod.

Grupp 1:

1. Körkort får utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har diabetes mellitus. Vid medicinering med låg hypoglykemirisk ska de genomgå regelbunden medicinsk uppföljning som är anpassad till det enskilda fallet. Vid medicinering med hög hypoglykemirisk som kan få konsekvenser för lämpligheten som förare krävs utlåtande av behörig medicinsk personal och regelbunden medicinsk uppföljning som är anpassad till det enskilda fallet, men intervallerna får högst vara tio år.
2. En sökande eller förare med diabetes som behandlas med mediciner som medför risk för hypoglykemi ska visa att han eller hon förstår de risker som är förknippade med hypoglykemi och har tillräcklig kontroll över sitt medicinska tillstånd.

Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har bristande medvetenhet om hypoglykemi.

Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har återkommande allvarlig hypoglykemi om det inte finns stöd för detta i läkarutlåtande och regelbundna hälsokontroller äger rum. För återkommande allvarlig hypoglykemi vid vaket tillstånd får körkort varken utfärdas eller förnyas förrän 3 månader efter den senaste episoden.

Körkort får utfärdas eller förnyas i undantagsfall, under förutsättning att detta kan motiveras med stöd av ett läkarutlåtande samt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum för att kontrollera att personen i fråga fortfarande kan köra fordonet säkert med hänsyn till inverkan av det medicinska tillståndet.

Grupp 2:

3. Utfärdande/förnyelse av körkort till förare i grupp 2 med diabetes mellitus kan övervägas. Vid medicinering som medför risk för hypoglykemi (det vill säga insulin eller viss oral medicinering) ska följande kriterier gälla:
 - a) Inga incidenter med allvarlig hypoglykemi har inträffat under de senaste tolv månaderna.
 - b) Föraren har full förmåga att hos sig själv uppfatta en hypoglykemi.
 - c) Föraren måste kunna utföra erforderlig kontroll över blodsockernivåerna genom regelbundna kontroller med hjälp av tekniska hjälpmedel, åtminstone två gånger om dagen och vid tidpunkter som är relevanta för att framföra ett motorfordon.
 - d) Föraren måste visa förståelse för risken med hypoglykemi.
 - e) Det får inte föreligga några andra hindrande komplikationer av diabetes.Sådana körkort får dessutom endast utfärdas om detta kan motiveras med stöd av ett utlåtande från behörig medicinsk personal samt på villkor att det sker under regelbunden uppföljning och bedömning i intervaller som inte får överskrida tre år.
4. Allvarlig hypoglykemi vid vaket tillstånd, även om inget fordon framförs, ska rapporteras och föranleda ny bedömning av personens lämplighet att inneha körkort.

NEUROLOGISKA SJUKDOMAR OCH OBSTRUKTIVT SÖMNAPNÉSYNDROM

11. Följande bestämmelser gäller för sökande med neurologiska sjukdomar och obstruktivt sömnapnésyndrom.

NEUROLOGISKA SJUKDOMAR

1. Om en sökande eller förare har en allvarlig neurologisk sjukdom, får körkort endast utfärdas eller förnyas om ansökan stöds av ett läkarutlåtande.

Neurologiska störningar som har samband med sjukdomar eller kirurgiska ingrepp som påverkar det centrala eller perifera nervsystemet och tar sig uttryck i kognitiva, sensoriska eller motoriska störningar samt påverkar balansen och koordinationen ska sålunda beaktas i förhållande till deras funktionsmässiga verkningar på framförandet av ett fordon och risken för att de ska förvärras. I sådana fall kan det krävas regelbunden bedömning för utfärdande eller förnyelse av körkortet, om det finns risk för försämring.

OBSTRUKTIVT SÖMNAPNÉSYNDROM

2. I de följande punkterna avses med
- obstruktivt sömnapnésyndrom i moderat form ett antal av 15–29 apnéer och hypopnéer per timme (apné-hypopnéindex) och med
- obstruktivt sömnapnésyndrom i uttalad form ett apné-hypopnéindex på 30 eller mer, vilka båda ger upphov till svår dagtrötthet.
3. Sökande eller förare som misstänks lida av obstruktivt sömnapnésyndrom i moderat eller uttalad form ska remitteras till vidare medicinsk rådgivning innan körkort utfärdas eller förnyas. De kan ordineras att inte framföra ett motorfordon till dess att diagnosen har bekräftats.
4. Körkort får utfärdas till sökande eller förare med obstruktivt sömnapnésyndrom i moderat eller uttalad form som har tillräcklig kontroll över sitt medicinska tillstånd och följer lämplig behandling som lindrar problemet med sömnighet, om sådan föreligger, vilket bekräftats genom läkarutlåtande.
5. Sökande eller förare som behandlas för obstruktivt sömnapnésyndrom i moderat eller uttalad form ska återkommande undergå medicinsk undersökning i intervaller på högst tre år för förare i grupp 1 och ett år för förare i grupp 2, i syfte att fastställa i vilken utsträckning behandlingen följs, behovet av fortsatt behandling och av fortsatt vaksamhet.

Nytt skäl:

”(xx) Med beaktande av studier av olika sjukdomar som medför en risk för svår trötthet/sömnighet bör kommissionen inleda en översyn av det kapitel i bilaga III som handlar om obstruktivt sömnapné syndrom, så snart ett tillräckligt antal studier har slutförts och är tillgängliga för forskarsamhället.”

EPILEPSI

12. Epileptiska anfall eller andra plötsliga störningar av medvetandetillståndet utgör en allvarlig fara för trafiksäkerheten om de drabbar en person som framför ett motordrivet fordon.

I de följande punkterna avses med

epilepsi ett medicinskt tillstånd där den berörda personen har haft två eller flera epileptiska anfall med mindre än fem års mellanrum, och med

provocerat epileptiskt anfall ett anfall som utlösts av en igenkännlig faktor som kan undvikas.

En person som drabbas av ett första eller ett enstaka anfall eller en första eller enstaka medvetandeförlust ska uppmanas att inte framföra motorfordon. En specialtrapport ska upprättas som anger den period under vilken personen inte får framföra motorfordon och vilken uppföljning som krävs.

Det är ytterst viktigt att personens specifika epilepsisyndrom och anfallets art fastställs för att man korrekt ska kunna utvärdera personens trafiksäkerhet (däribland risken för ytterligare anfall) och för att adekvat behandling ska kunna sättas in. Denna utredning ska göras av en neurolog.

Grupp 1:

1. Körkort för förare i grupp 1 med epilepsi ska vara under prövning till dess att föraren varit fri från anfall under åtminstone fem år.

Om personen har epilepsi och till dess att han eller hon har varit fri från anfall under åtminstone fem år, ska kraven för ett villkorslöst körkort inte anses vara uppfyllda.

[...]

2. Provocerat epileptiskt anfall: Sökande som haft ett sådant tillstånd på grund av en utlösande igenkännlig faktor som sannolikt inte inträffar vid ratten får i enskilda fall erhålla tillstånd att framföra motorfordon förutsatt att detta stöds i en neurologbedömning (bedömningen ska i tillämpliga fall utföras i enlighet med andra relevanta avsnitt i bilaga III, t.ex. i samband med alkoholproblem eller annan sjukdom).
3. Första eller enskilt provocerat anfall: Sökande som drabbats av ett första provocerat epileptiskt anfall får förklaras kunna framföra ett motorfordon efter en sexmånadersperiod utan anfall efter adekvat läkarbedömning. Nationella myndigheter får ge förare med förutsättningar för en god prognos tillstånd att framföra motorfordon tidigare.
4. Annan typ av medvetandeförlust: Medvetandeförlusten ska bedömas mot bakgrund av risken för återfall i samband med framförande av fordon.
5. Epilepsi: Förare och sökande får förklaras kunna framföra ett motorfordon efter att ha varit anfallsfria under en ettårsperiod.
6. Anfall som inträffar enbart i sömntillstånd: Sökande eller förare som aldrig drabbats av anfall annat än i sömntillstånd får förklaras kunna framföra ett motorfordon förutsatt att detta sjukdomsmönster kunnat fastställas under en period som inte är kortare än den anfallsfria period som krävs vid epilepsi. Om personen drabbas av ett anfall i vaket tillstånd krävs en ettårsperiod utan ytterligare incidenter innan ett körkort kan utfärdas (se punkt 12.5).
7. Anfall som inte inverkar på medvetandegraden eller handlingsförmågan: Sökande eller förare som aldrig drabbats av andra anfall än anfall som visat sig varken påverka medvetandegraden eller medfört någon nedsatt funktion får förklaras kunna framföra ett motorfordon förutsatt att detta mönster kunnat fastställas under en period som inte får vara kortare än den anfallsfria period som krävs vid epilepsi. Om personen drabbas av någon annan form av anfall krävs en ettårsperiod utan ytterligare incidenter innan ett körkort kan utfärdas (se punkt 12.5).
8. Anfall beroende på att läkare ordinerat ändring eller reduktion av läkemedel mot epilepsi: En patient får ordinerats att inte framföra ett motorfordon när han eller hon upphör med att ta ett läkemedel och därefter under en sexmånadersperiod efter avslutad behandling. Anfall som inträffar i samband med av läkare ordinerad ändrad eller upphörd medicinering kräver ett uppehåll i framförandet av fordon på tre månader om den tidigare verkningsfulla behandlingen återupptas.
9. Efter botande epilepsioperation: se punkt 12.5.

Grupp 2:

10. Sökande ska inte behandlas med läkemedel mot epilepsi under den erforderliga anfallsfria perioden. Erforderlig läkaruppföljning ska ha genomförts. En omfattande neurologisk undersökning ska ha visat att det varken förekommer en relevant hjärnpatologi eller någon epilepsiformaktivitet på elektroencefalogrammet (EEG). EEG och lämplig neurologisk bedömning ska genomföras efter ett akut anfall.
11. Vid ett provocerat epileptiskt anfall som utlösts av en identifierbar faktor måste en positiv neurologisk rapport tillhandahållas; rapporten ska intyga en anfallsfri period på minst ett år och innehålla en EEG-bedömning. Andra avsnitt i denna bilaga ska beaktas. Vid strukturella hjärnskador med ökad risk för epileptiska anfall ska deras omfattning bedömas med hjälp av en neurologisk rapport.
12. Första eller enskilt provocerat anfall: Sökande som drabbats av ett första provocerat epileptiskt anfall får, efter adekvat neurologisk bedömning, förklaras kunna framföra motorfordon efter fem anfallsfria år utan läkemedel mot epilepsi. Nationella myndigheter får ge förare med förutsättningar för en god prognos tillstånd att framföra motorfordon tidigare.
13. Annan typ av medvetandeförlust: Medvetandeförlusten ska bedömas mot bakgrund av risken för återfall i samband med framförande av fordon. [...]
14. Epilepsi: Det krävs tio anfallsfria år utan epilepsiläkemedel. Nationella myndigheter får ge förare med förutsättningar för en god prognos tillstånd att framföra motorfordon tidigare. Detta gäller även vid juvenil epilepsi.

Vissa störningar (t.ex. arteriovenösa missbildningar eller intracerebrala blödningar) ökar risken för anfall, även om inga anfall ännu inträffat. I sådana fall ska behörig medicinsk personal göra en bedömning. [...]

PSYKISKA FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR

13. Följande bestämmelser gäller för sökande eller förare med psykiska eller intellektuella funktionsnedsättningar.

Grupp 1:

1. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare med
 - a) allvarlig psykisk funktionsnedsättning, oavsett om den är medfödd eller beror på sjukdom, skada eller neurokirurgiska ingrepp,

- b) allvarlig intellektuell funktionsnedsättning,
- c) allvarliga beteendestörningar, beteendestörningar som beror på åldrande, eller störningar av personligheten som leder till allvarligt försämrat omdöme, beteende eller allvarligt försämrade anpassningsförmåga,

om inte ansökan stöds av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum. En föregående period av remission bör iakttagas.

Grupp 2:

- 2. Behörig medicinsk personal ska beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att framföra fordon som ingår i denna grupp.

ALKOHOL

- 14. Alkoholkonsumtion är en stor fara för trafiksäkerheten. Med tanke på problemets omfattning är det mycket viktigt att läkarna visar stor uppmärksamhet.

Grupp 1:

- 1. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller inte är i stånd att avstå från att framföra fordon i alkoholpåverkat tillstånd.

Efter en intygad avhållsamhetsperiod får körkort utfärdas eller förnyas om sökanden eller föraren har ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs under en period.

- 1a. Körkort får utfärdas till eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av alkohol eller som inte är i stånd att avstå från att framföra fordon i alkoholpåverkat tillstånd, förutsatt att teknik som gör det möjligt att kompensera för beroendet (till exempel genom obligatorisk användning av alkolås) används och att föraren regelbundet genomgår undersökningar med avseende på ytterligare behandling för att ta itu med beroendet eller det faktum att föraren inte kan avstå från att framföra fordon i alkoholpåverkat tillstånd. Om en avhållsamhetsperiod intygas får körkort utfärdas eller förnyas utan användning av sådan teknik om föraren har ett läkarutlåtande och om han eller hon under en period genomgår regelbundna hälsokontroller. Regelbundna hälsokontroller får utföras under eller efter användningen av sådan teknik, eller bådadera.

Grupp 2:

2. Behörig medicinsk personal ska beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att framföra fordon som ingår i denna grupp.

NARKOTIKA OCH LÄKEMEDEL

15. Följande bestämmelser gäller avseende narkotika och läkemedel.

Missbruk

1. Oavsett vilken kategori av körkort ansökan gäller ska körkort inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som är beroende av eller inte vill eller kan avstå från konsumtion i samband med körning.

Regelbundet bruk

Grupp 1:

2. Körkort får inte utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som regelbundet, och i sådana mängder som kan påverka körningen negativt, använder psykofarmaka, oberoende av form, som kan försämra förmågan att köra säkert. Detta gäller för alla andra läkemedel eller kombinationer av läkemedel som inverkar negativt på den psykiska eller fysiska förmågan att köra bil.

Grupp 2:

3. Behörig medicinsk personal ska beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att framföra fordon som ingår i denna grupp.

NJURSJUKDOMAR

16. Följande bestämmelser gäller för sökande med njursjukdomar.

Grupp 1:

1. Med stöd av ett läkarutlåtande och på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs får körkort utfärdas eller förnyas till sökande eller förare som lider av allvarlig njurinsufficiens och en därav följande betydande begränsning av den fysiska kapaciteten.

Grupp 2:

2. Körkort får varken utfärdas eller förnyas om sökande eller förare med allvarlig, irreversibel njurinsufficiens, dock med undantag för särfall som har stöd i ett läkarutlåtande och då på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

ÖVRIGA BESTÄMMELSER

17. Följande bestämmelser betraktas som övriga bestämmelser.

Grupp 1:

1. Med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller äger rum, får körkort utfärdas eller förnyas för sökande eller förare som har genomgått en organtransplantation eller en implantation av ett konstgjort organ som påverkar körförmågan.

Grupp 2:

2. Behörig medicinsk personal ska beakta de ytterligare risker och faror som är förknippade med att framföra fordon som ingår i denna grupp.

Om sökande eller förare har en sjukdom som kan nedsätta eller medföra nedsättning av förmågan att köra säkert, men som inte nämns i punkterna i denna bilaga, gäller som en generell regel att körkort endast får utfärdas med stöd av ett läkarutlåtande och om nödvändigt på villkor att regelbundna hälsokontroller genomförs.

BILAGA IV

MINIMIKRAV PÅ PERSONER SOM FUNGERAR SOM PRÖVARE VID KÖRPROV

1. **Kompetens som krävs av förarprövare**

1. En person som är behörig att göra praktiska bedömningar i ett motordrivet fordon av en sökandes körprestation ska ha kunskaper, färdigheter och insikter rörande de teman som förtecknas i punkterna 1.2–1.6.
2. Förarprövarens kompetens ska vara relevant för bedömningen av en sökandes prestation i den körkortskategori som körprovet gäller.
3. Kunskaper och insikter om körförmåga och bedömning:
 - a) Teori om trafikbeteende.
 - b) Riskmedvetande och undvikande av olyckor.
 - c) Den kursplan som bedömningskriterierna bygger på.
 - d) Körprovskraven.
 - e) Relevant väg- och trafiklagstiftning, inbegripet relevant unionslagstiftning och nationell lagstiftning samt förklarande riktlinjer.
 - f) Bedömningsteori och bedömningsteknik.
 - g) Defensiv körning.
4. Bedömningsförmåga:
 - a) Förmåga att korrekt iaktta samt övervaka och utvärdera sökandens totala prestation, särskilt avseende följande:
 - b) Korrekt och övergripande uppfattning av farliga situationer.
 - c) Korrekt fastställande av orsaken till och den sannolika följden av sådana situationer.
 - d) Utveckling av kompetens och förmåga att inse misstag.
 - e) Enhetlighet och konsekvens i omdömet.
 - f) Snabbt tillgodogöra sig information och ringa in de viktigaste punkterna.
 - g) Framförhållning, identifiering av potentiella problem och utarbetande av strategier för att hantera dem.
 - h) Tillhandahållande av snabb och konstruktiv återkoppling.

5. Personlig körförmåga:

En person med tillstånd att förrätta körprov för en viss kategori av körkort ska med genomgående hög standard kunna framföra den typen av motorfordon.

6. Kvaliteten på tjänsterna:

- a) Fastställa och meddela vad den sökande kan förvänta sig under provet.
- b) Kommunicera tydligt och välja ett innehåll, en stil och ett språk som lämpar sig för åhörarna och sammanhanget samt besvara sökandenas frågor.
- c) Ge tydlig återkoppling om provresultatet.
- d) Behandla sökande med respekt och utan diskriminering.

7. Kunskaper om fordonsteknik och fysik:

- a) Kunskaper om fordonsteknik, exempelvis styranordningar, däck, bromsar, belysning, särskilt för motorcyklar och tunga fordon.
- b) Säkerhet i samband med lastning.
- c) Kunskap om fordonsfysik, exempelvis fart, friktion, dynamik, energi.

8. Ett bränsle/energieffektivt och miljövänligt körsätt.

2. **Allmänna krav**

1. Förarprövare för kategori B

- a) ska ha haft B-körkort i minst 3 år,
- b) ska ha fyllt minst 23 år,
- c) ska ha skaffat den grundläggande kompetens som anges i punkt 3 i denna bilaga och därefter ha deltagit i den kvalitetssäkring och den fortbildning som avses i punkt 4 i denna bilaga,
- d) ska ha genomgått en yrkesutbildning som innebär åtminstone fullföljande av nivå 3 enligt den internationella standarden för utbildningsklassificering (ISCED)¹⁷,
- e) får inte samtidigt vara yrkesverksam som trafiklärare vid en trafikskola.

¹⁷ [https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_\(ISCED\)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29](https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=International_Standard_Classification_of_Education_(ISCED)#Implementation_of_ISCED_2011_.28levels_of_education.29)

2. Förarprovare för de andra kategorierna

- a) ska ha körkort i den berörda kategorin eller ha förvärvat motsvarande kunskaper genom adekvata yrkeskvalifikationer,
- b) ska ha skaffat den grundläggande kompetens som anges i punkt 3 i denna bilaga och därefter ha deltagit i den kvalitetssäkring och den fortbildning som avses i punkt 4 i denna bilaga,
- c) ska ha varit kvalificerad förarprovare för kategori B under minst tre år; undantag får göras från kravet på denna tidslängd om förarprovaren kan styrka
 - i) minst fem års körvana för den berörda kategorin eller
 - ii) en körförmåga som enligt teoretisk och praktisk bedömning är av högre standard än vad som krävs för att få körkort, vilket gör det kravet överflödigt,
- d) ska ha genomgått en yrkesutbildning som innebär åtminstone fullföljande av nivå 3 enligt den internationella standarden för utbildningsklassificering (ISCED),
- e) får inte samtidigt vara yrkesverksam som trafiklärare vid en trafikskola.

3. Likvärdighet

- a) Medlemsstaterna får ge en provare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna AM, A1, A2 och A när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.
- b) Medlemsstaterna får ge en provare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna C1, C, D1 och D när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.
- c) Medlemsstaterna får ge en provare tillstånd att förrätta förarprov för kategorierna BE, C1E, CE, D1E och DE när denne har skaffat sig den grundläggande kompetens som stadgas i punkt 3 för en av dessa kategorier.

3. **Grundläggande kompetens**

1. Grundläggande utbildning

- a) Innan någon får ges tillstånd att förrätta förarprov ska denne med godkänt resultat genomgå ett sådant utbildningsprogram som medlemsstaten fastställer för att få den kompetens som anges i punkt 1.
- b) Medlemsstaterna ska fastställa huruvida innehållet i ett visst utbildningsprogram ska gälla tillstånd att förrätta förarprov för en körkortskategori eller för mer än en kategori.

2. Examina

- a) Innan någon får ges tillstånd att förrätta förarprov ska denne uppvisa en tillfredsställande nivå på kunskaper, insikt, färdigheter och lämplighet beträffande de frågor som anges i punkt 1.
- b) Medlemsstaterna ska ha ett examensförfarande som på ett pedagogiskt lämpligt sätt bedömer dennes kompetens enligt definitionen i punkt 1, särskilt i punkt 1.4. Examensförfarandet ska vara tillgängligt¹⁸ och omfatta såväl en teoretisk som en praktisk del. Datorbaserad bedömning får användas om lämpligt. Detaljerade bestämmelser om art och längd på de olika proven och bedömningarna i examen ska den enskilda medlemsstaten själv fastställa.
- c) Medlemsstaterna ska fastställa huruvida innehållet i en viss examination ska leda till behörighet att förrätta förarprov för en körkortskategori eller mer än en kategori.

4. **Kvalitetssäkring och fortbildning**

1. Kvalitetssäkring

- a) Medlemsstaterna ska ha system för kvalitetssäkring för att sörja för att förarprüvarnas standard upprätthålls.
- b) Systemen för kvalitetssäkring ska omfatta övervakning av prüvarna i arbetet, deras fortbildning och nya ackreditering, deras fortlöpande yrkesmässiga utveckling samt periodisk översyn av resultaten av de förarprov de har förrättat.

¹⁸ I enlighet med tillgänglighetskraven i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2019/882 av den 17 april 2019 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (EUT L 151, 7.6.2019, s. 70).

- c) Medlemsstaterna ska se till att alla prövare blir föremål för årlig övervakning med hjälp av de arrangemang för kvalitetssäkring som förtecknas i punkt 4.1 b. Dessutom ska medlemsstaterna föreskriva att varje förarprövare en gång vart femte år ska iakttagas när han eller hon förrättar prov, under minst en halv dag, så att det är möjligt att iakttaga flera prov. Om problem konstateras ska korrigeringsåtgärder vidtas. Den person som sköter övervakningen ska vara förordnad av medlemsstaten för detta.
- d) Medlemsstaterna får föreskriva att, när en prövare har tillstånd att förrätta förarprov i mer än en kategori, uppfyllande av kravet på övervakning vid prov för en av dessa kategorier ska innebära att kravet har uppfyllts för mer än en kategori.
- e) För att säkerställa en korrekt och konsekvent bedömning, ska förarprövarens arbete granskas och övervakas av ett organ som godkänts av medlemsstaten.

2. Fortbildning

- a) Medlemsstaterna ska föreskriva att förarprövare för att behålla sitt tillstånd, oberoende av antalet kategorier tillståndet gäller, ska genomgå
 - i) regelbunden fortbildning på sammanlagt minst fyra dagar per tvåårsperiod för att
 - bevara och uppdatera de nödvändiga kunskaperna och den nödvändiga prövarfärdigheten,
 - [...] utveckla ny kompetens som blivit nödvändig för utövande av yrket,
 - säkerställa att de fortsätter att förrätta prov enligt rättvisa och enhetliga normer,
 - ii) minimifortbildning på minst fem dagar under varje femårsperiod för att utveckla och behålla den nödvändiga praktiska körfärdigheten.
- b) Medlemsstaterna ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att särskild utbildning omedelbart ges sådana prövare vars arbete enligt det befintliga kvalitetssystemet har befunnits ha allvarliga brister.
- c) Fortbildningen får ges i form av instruktioner, klassrumsutbildning, konventionell utbildning eller e-utbildning och får ske individuellt eller i grupp. Den får innefatta ny ackreditering på de villkor som medlemsstaterna anser lämpliga.

- d) Medlemsstaterna får föreskriva att, när en prövare har tillstånd att förrätta förarprov i mer än en kategori, uppfyllande av kravet på övervakning vid prov för en av dessa kategorier ska innebära att kravet har uppfyllts för mer än en kategori, förutsatt att det villkor som anges i punkt 4.2 e är uppfyllt.
- e) När en prövare under en 24-månadersperiod inte har förrättat prov för en viss kategori ska denne på lämpligt sätt bedömas på nytt innan han eller hon tillåts förrätta förarprov i den kategorin. Den nya bedömningen får genomföras som ett av kraven i punkt 4.2 a.

5. **Förvärvade rättigheter**

- 1. Medlemsstaterna får tillåta personer som fått tillstånd att förrätta förarprov omedelbart före den 19 januari 2013 att fortsätta att förrätta förarprov trots att de inte har fått tillstånd i enlighet med de allmänna villkoren i punkt 2 eller den grundläggande utbildning för att erhålla kompetens som anges i punkt 3.
- 2. Dessa prövare ska trots detta bli föremål för regelbunden övervakning och arrangemang för kvalitetssäkring enligt punkt 4.

BILAGA V

MINIMIKRAV PÅ UTBILDNING AV FÖRARE OCH FÖRARPROV FÖR FORDONSKOMBINATIONER, CAMPINGBILAR OCH TUNGA AMBULANSER ENLIGT DEFINITIONEN I ARTIKEL 6.1 C ANDRA STRECKSATSEN ANDRA STYCKET

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att
 - a) godkänna och övervaka utbildning enligt artikel 10.1 d, eller
 - b) anordna körprov enligt artikel 10.1 d.

A. Fordonskombinationer

1. Förarutbildningens längd ska vara minst sju timmar.
2. Förarutbildningens innehåll

Förarutbildningen ska omfatta de kunskaper, de färdigheter och det beteende som beskrivs i punkterna 2 och 7 i bilaga II. Särskild uppmärksamhet ska ägnas fordons rörelsedynamik, säkerhetskriterier, dragfordon och släpvagn (kopplingsmekanism), riktig lastning och säkerhetsdon.

En praktisk del av utbildningen ska omfatta följande övningar: Acceleration, fartminskning, backning, bromsning, stoppsträcka, körfältsbyte, bromsning/väjning, släpvnagens svängrörelser, på- och avkoppling av en släpvagn på ett motorfordon, parkering.

Varje utbildningsdeltagare ska genomföra den praktiska delen och ska visa sina färdigheter och sitt beteende på allmän väg.

De fordonskombinationer som används för utbildningen ska omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.

3. Körprovets längd och innehåll

Provets längd och den tillryggalagda sträckan ska vara tillräckligt för bedömning av färdigheter och beteende enligt punkt 2.

B. Campingbilar och tunga ambulanser

1. Förarutbildningens längd ska vara minst sju timmar och utbildningen får anordnas på allmän väg eller på en stängd övningsplats.

2. Förarutbildningens innehåll

Förarutbildningen ska omfatta de kunskaper, de färdigheter och det beteende som beskrivs i punkt 2 och, i den mån den är tillämplig på kategori C1, punkt 8 i bilaga II. Särskild uppmärksamhet ska ägnas fordons rörelsedynamik, säkerhetskriterier, riktig lastning och säkerhetsdon.

En praktisk del av utbildningen ska omfatta följande övningar: acceleration, fartminskning, backning, bromsning, stoppsträcka, körfältsbyte, bromsning/väjning och parkering.

De fordon som används för utbildningen ska omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.

3. Körprovets längd och innehåll

Provets längd och den tillryggalagda sträckan ska vara tillräckligt för bedömning av färdigheter och beteende enligt punkt 2.

BILAGA VI

MINIMIKRAV PÅ UTBILDNING AV FÖRARE OCH FÖRARPROV FÖR MOTORCYKLAR I KATEGORI A (STEGVIS TILLTRÄDE)

1. Medlemsstaterna ska vidta de åtgärder som är nödvändiga för att
 - a) godkänna och övervaka utbildning enligt artikel 10.1 c, eller
 - b) anordna körprov enligt artikel 10.1 c.

2. Förarutbildningens längd ska vara minst sju timmar.

3. Förarutbildningens innehåll

Förarutbildningen ska omfatta alla aspekter som beskrivs i punkt 6 i bilaga II.

Varje utbildningsdeltagare ska utföra de praktiska delarna av utbildningen och ska visa sina färdigheter och sitt beteende på allmän väg.

De motorcyklar som används för utbildningen ska omfattas av den körkortskategori som deltagarnas ansökningar avser.

4. Körprovets längd och innehåll

Provets längd och den tillryggalagda sträckan måste vara tillräckligt för bedömning av färdigheter och beteende enligt punkt 3 i denna bilaga.
